

CONTRA

nr 1 1997 (nr 131 från starten) årgång 23 Pris 25:-

Så kommunistiskt är (v)!
Vad händer i Lettland?
Cypern i kalla kriget

FRIHETENS RÖST
—för västerländsk demokrati—

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra

Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM

Telefon 08-654 95 52

Telefax: 08-652 48 99

E-post contra@algonet.se

Internet hemsida <http://www.algonet.se/~contra>

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år.

Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Finland: Minst 100 mark per år.

Finländskt postgiro 1125 82-9.

Norge: Minst 140 norska kronor per år.

Norskt postgiro 0606 199 8277.

Danmark: Minst 130 danska kronor per år.

Danskt postgiro 1 89 06 98.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson, Carl Johan Hardt, Carl G. Holm, Niclas Thorsellus och Tommie Ullman.

Övriga medarbetare: Bertil Häggman, Birger Larsson, Bertil Lindblom, Arne Sundström, Marek Zyto samt Christer Arkelors, Italien, Peter Hartvig Danmark, Bertil Wedin, Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld, USA och Rune Westin, Australien.

Annonser

Johannes Dirfeldt 0522-363 50

Presslagd 1997-02-09
Imprinta AB, Stockholm, 1997

CONTRA-NYTT

Contra på Nätet

Contra finns sedan snart ett år på Internet och sakta kryper besökssiffrorna uppåt, allteftersom fler hittar fram till sajten. När detta skrivs har Contra haft cirka 2 500 besökare på Nätet. För att göra ett återbesök värt mödan kommer vi inom kort att lägga ut regelbundna nyheter och kommentarer på hemsidan. Om allt fungerar som det ska kommer något nytt att dyka upp på sajten, med länk direkt från hemsidan, varje vecka. Dessutom kommer vi successivt att gå igenom informationen om Contra-böcker och erbjuda mer utförliga uppgifter om alla Contras böcker. Flera böcker kan Du redan idag läsa utdrag ur på Nätet, men det ska bli fler framöver. Hör gärna av Dig med synpunkter via e-post! Contras hemsida hittar Du på adressen: <http://www.algonet.se/~contra>

Tryckproblem igen

Vi berättade i förra numret om hur tryckningen av Contra nr 5 stoppades av tryckeriet. Eftersom det tryckeri som till slut gjorde Contra nr 5 gjort ett rent trycktekniskt sett uselt jobb, så valde vi ett annat tryckeri för nr 6. Det var Litohuset i Stockholm, som redan när vi hade problem med nr 5 erbjöd sina tjänster, väl medveten om att det var problem med facket på Abrahamssons tryckeri i Karlskrona. En överenskommelse träffades med Litohuset och de fick originalen för att trycka det nya numret. Dagen därpå ringde de och meddelade att det inte skulle bli någon tryckning. Litohuset hävdade att de inte tryckte politiska tidskrifter. Man kan ju misstänka vem som låg bakom även denna gång. Kanske fanns det också andra intressen bakom. Litohuset har ansträngt sig för att få statliga bidrag för att kunna utbilda nyanställd personal, personal som rimligen borde ha utbildats internt. För att komma åt mer bidrag vände sig VD Rolf Nordin så sent som förra året till Contras redaktionsmedlem Carl G. Holm, eftersom denne skrivit en bok om statliga bidrag till företag... Det blir väl inte tillräckligt med bidrag om man trycker regeringskritiska tidskrifter kan man tänka sig. Tryckningen av förra numret av Contra gjordes av ett annat Stockholmstryckeri, Imprinta AB. De gjorde ett utmärkt jobb och vi hoppas att det ska bli så även denna gång.

Radannonser

Radannonser kostar 40:- för högst sex rader. Skicka in Din text och betalning till Contra, Box 8052, 104 20 Stockholm.

Hushållsmaskiner

Bara något år gamla hushållsmaskiner säljes. ElektroHelios frontmatad tvättmaskin, ElektorHelios frysskåp 250l. Mikrovågsugn. Telefon 08-708 72 43.

Republikanerna

Finns det någon eller några som vill bilda en borgerlig politisk förening med beteckningen Republikanerna? Ring Bengtsfors 0531-612 65 Evald eller Malmö 040-94 86 77 Michael. I det svenska EU-valet 1995 var det tolv personer som röstade på Republikanerna. Det finns ett Republikanskt Parti i USA och det borde även fungera i Sverige och övriga EU med ett sådant. Valet till EU ska göras med hela EU som en valkrets, ja till EMU och svenskt medlemskap i NATO. Skrota fackets diktatoriska löneförhandlingsmonopol. Nej till svenskt bistånd till och handelsförbindelser med kommunistiska diktaturer, stoppa krämarfilsoofin. Ja till kärnkraften. De offentliga lönerna ska hållas tillbaka till statsskulden är ner på noll kronor.

Omslaget

Detta nummer av Contra har Valentins Silamikelis på omslaget. Silamikelis var en av de balter som utlämnades av Sverige till Sovjetunionen den 25 januari 1946. Han fick plikta för sin flykt till Sverige med många år i Vorkuta, långt norr om polcirkeln. Sedan Lettland vann sin frihet kunde han berätta om kriget, om flykten, om utlämningen och om fängsläget. Men dessbättre också om upprättelsen. Det gör han på ett levande sätt i boken *Baltutlämningen*, som getts ut av Contra Förlag. Boken är på 400 sidor, inbunden och rikt illustrerad. Den kan beställas från Contra, Box 8052, 104 20 Stockholm och kostar 235:-. Enklast beställs boken genom att summan sätts in på Contras postgiro 85 95 89-4. Ange vad som önskas på talongen.

Medlemmar i Hell's Angels och "rejvare" måste få grundläggande mänskliga rättigheter garanterade!

– av Carl G. Holm –

Visst finns det motorcyklister bland Contra-läsarna. De flesta är säkert sådana som älskar friheten att inte sitta instängd när de är ute och rör sig på vägarna. Men trots allt är det ganska få som kör motorcykel. Och ännu färre som har hojen som främsta intresse. Det är inte för dem som den här artikeln har skrivits.

Helt säkert finns det många Contra-läsare som förfasas över våldet mellan motorcykelgängen och kräver hårdare tag. Som oreflekterat tycker att det är rätt av polisen att sätta hårt mot hårt. Men stopp ett tag, ska inte land med lag byggas? Ska inte åtminstone polis och myndigheter själva följa lagen. Så är inte alltid fallet när lagens "väktare" får syn på motorcyklister.

I slutet av september förra året lät den PR-medvetna Stockholms-polisen kabla ut att trettiofem poliser gjort en razzia mot en MC-klubb i Nacka. Polisen hade gjort vapenbeslag och kunde genom sin press-offensiv understryka att de nu innan nedskärningarna gjorde en resolut insats. Nästan lika resolut som när ännu större styrkor tvingade ut dansande ungdomar i kylan i en annan del av Nacka lite tidigare på året.

Den uppmärksamme läsaren av nyhetsmeddelandet förvånades kanske över att det behövdes trettiofem poliser för att lägga beslag på ett hagelgevär – observera hagelgevär inte ett "riktigt" vapen.

Den som borrar bakom polisens PR-ridåer hittar förvisso intressanta saker. Polisen, som klagar på bristande resurser, inte fullföljer vanliga utredningar och sparkar folk på löpande band, kan avsätta trettiofem man på en razzia mot en MC-klubb. De hittade visserligen ett hagelgevär, men det hagelgeväret fanns *inte* på klubben utan i en bil som tillhörde ett par personer som inte alls hade med klubben att göra och som råkade befinna sig i samma nedslitna industriområde där klubben Rodent MC ligger. De två greps och därmed kunde gripandet kopplas till MC-klubben.

Stopp för att använda den egna fastigheten

I Malmö har polisen tillgripit andra metoder. Där förbjöds alla – inklusive ägarna – att vistas i MC-klubbens lokaler med hjälp av polislagen. Enligt polislagen får polisen hejda tillträde till lokaler eller områden, till exempel i samband med en eldsvåda, en olycka, ett upplopp eller liknande. Det ska vara en helt kortvarig åtgärd. I Malmö-fallet ansåg polisen att avlysningen behövdes i en dryg månad. Anledningen var inte att klubbmedlemmarna var brottsliga eller misstänktes för något brottsligt. Tvärtom, polisen misstänkte att de skulle utsättas för brott, angrepp från ett annat MC-gäng. Polisen kunde inte klara av sitt jobb att hålla efter misstänkta banditer och hindrade därför helt andra – inte misstänkta – personer från att använda sig av sin egen dom.

Ärendet prövas för närvarande av JO.

En parallell med än värre implikationer var när polisen i Stockholm för många år sedan förbjöd en demonstration mot Titodiktaturen i Jugoslavien, för att demonstranterna riskerade att angripas av regimens hantlangare. JO stödde då Stockholmspolisens agerande och frågan är om det är mer råk i ryggen hos JO denna gång.

Kollektivt ansvar

I Helsingborg har polisen slagit till mot lokalavdelningen av Hell's Angels och beslagtagit ett antal vapen. I motsats till Rodent MC i Nacka var det här fråga om riktiga vapen som faktiskt fanns på klubben. De befann sig i en byrå och det var fråga om tre pistoler, en revolver och ett avsågat hagelgevär. Den som visste var vapnen fanns kunde ha tagit fram dem om klubben hade blivit angripen – av till exempelvis de givaliserande Bandidos. Men vilka visste var vapnen fanns?

Polisen kunde aldrig koppla vapnen till någon enskild person. Helt sonika tog man hand om en lista över vilka personer som skulle befinna sig i klubblokalsens TV-rum och fick tingsrätten (och senare även hovrätten) att döma samtliga dessa för olaga vapeninnehav. Det gällde även de personer som var på tillfälligt besök på klubben från Göteborg och Stockholm och de från orten som inte var medlemmar i klubben, utan mer löst anknutna till den.

Hovrätten understryker i sina domskäl att det inte finns något som heter "kollektivt ansvar för en åtalad brottslighet", men går sedan vidare i ett långt och snårigt resonemang för att konstatera att i princip alla som befann sig i huset hade besittning av vapnen och därmed genom sin blotta närvaro gjorde sig skyldiga till olaga va-

peninnehav. Domarna blev, inte minst mot bakgrund av vad som brukar utdömas för annan grov brottslighet, hårda. De flesta fick fängelse i ett år och sex månader, några fick ännu längre straff, bland annat de tre personer som kunnat bindas till ett visst vapen. Om förhållandet att en viss person med säkerhet kunnat bindas till ett visst vapen ger ett strängare straff blir straffutmätningen rent logiskt inte ett straff för ett begånget brott, utan ett mått på hur sannolikt domstolen anser det vara att brottet verkligen begåtts. Trots att all rättskipning bygger på att ingen ska dömas till något straff alls, om det inte kunnat övertygande bevisas att ett brott verkligen begåtts. Det kan tilläggas att fem av de dömda var tidigare helt ostraffade.

En liten pikant detalj i sammanhanget är att polisen hemma hos en av dem som drabbats av strängare straff hittat några patroner med 7,62 mm kaliber. De kopplas genast till en av de beslagtagna pistolerna, en Tokarev. En inkallad "vapenexpert", Lars Henriksson, berättar för rätten att den i sevnska militära sammanhang mycket vanliga kalibern "är en ovanlig kaliber", åtminstone står det så i tingsrättens dom och det tas upp som en försvarande omständighet.

Kaptenen som fick sparken

En som högst påtagligt fått känna av att myndigheter ger sig på sådant som ogillas utan laglig grund är en kapten vid Svea Livgarde i Stockholm. Han blev avstängd från sin tjänst och senare uppsagd för att han var medlem i en MC-klubb (Choppers Northside, senare omdöpt till MC Sweden) som försvaret inte gillade. Han vann en promenadseger i arbetsdomstolen, som bara kunde konstatera att försvaret inte bara bröt mot den grundlagsstadgade organisationsfriheten utan också mot lagen om anställningsskydd. Ingen behöver alltså tvivla på att lagen säger att man får vara med i en förening och att man inte får säga upp folk på grund av att de är med i en förening. Ja arbetsgivaren kan dömas till att betala skadestånd för att en sådan uppsägning görs.

Men det finns arbetsgivare som struntar i lagen. Det är faktiskt accepterat av lagstiftaren, men om arbetsgivaren bryter mot lagen får vederbörande räkna med ett extra häftigt skadestånd för att köpa ut den anställda som man inte vill ha kvar. Ett uppmärksammat fall för några år sedan

var den kommunistiske kärnkraftsmotståndaren på Ringhals kärnkraftverk, som gjorde uttalanden i media riktade mot företaget (det statliga Vattenfall, så kommunisten hade en från kommunistisk teoretisk utgångspunkt idealisk arbetsgivare). Efter omfattande publicitet backade företaget.

Backade gjorde inte försvaret när man gav sig på kaptenen på Svea Livgarde. Contra vände sig till ÖB för att få en förklaring till att en central samhällsfunktion som försvaret så flagrant struntade i både grundlagen och domar från domstolar och gav en officer sparken enbart för att han önskade vara med i en laglig organisation utan att på något sätt vara misstänkt för några oegentligheter eller någon misshandling i tjänsten. ÖB lämnade över till översten Owe Wagermark, chef för försvarets informationsavdelning, att svara. Svaren ansluter nära till vad som redan kan utläsas av rättegångshandlingarna.

Av handlingarna framgår det att den uppsagde var en mycket duglig officer, som gjorde ett uppskattat arbete. Han hade aldrig gjort någon hemlighet av sitt medlemskap i motorcykelklubben (ibland kom han till arbetet på motorcykel i klubbvästen), men han hade på inget sätt propagerat för den under sin tjänst. När regementsledningen började utreda saken kontaktades SÄPO och det gjordes en fördjupad personalkontroll. Det fanns inget som kunde sägas mot kaptenen. Trots att säkerhetskontrollen visade att kaptenen inte var någon säkerhetsrisk, var det just det som motiverade att han sades upp!

Argumentationen i arbetsdomstolen är i vissa stycken anmärkningsvärd. Det dras till exempel fram att kaptenen varit anmäld för brott mot knivlagen. Han hade arbetat som dörrvakt och då blivit inblandad i ett slagsmål (det är ju det dörrvakter är till för). Den person som inte blivit insläppt kallade på polis och anmälde dörrvakten för misshandel. Det visade sig då att kaptenen hade en fickkniv på sig (han hade fått den i present av sin fru) och han blev raskt anmäld för brott mot knivlagen. Det blev aldrig något ärende av saken och inte heller av den påstådda misshandeln.

Försvaret vänder sig till polisen för att få veta mer om MC-klubbarna och fick veta att klubbarna är "mycket hierarkiska och centraliserade organisationer". Det sägs av försvarets företrädare att den inte kan ha något förtroende för den person som

delar de värderingar som motorcykelklubbarna står för. De värderingar som några rader tidigare beskrivits som hierarkiska och centraliserade. Det är nog få institutioner i samhället – motorcykelklubbarna inräknade – som är så hierarkiska och centraliserade som försvaret eller polisen.

Sedan domen mot försvaret vunnit laga kraft förklarade man från försvaret att kaptenen trots det inte skulle få någon tjänst. Inte för att kaptenen varit brottslig utan för att han vägrade att gå med på att organisationen Choppers Northside var "brottslig". Kaptenen köptes sedan ut av försvaret, men sa formellt upp sig. Att han skulle ha köpts ut förnekas dock av Wagermark, som hävdar att kaptenen bara fått samma villkor som alla andra som vill lämna försvaret för annat arbete. Hur många duk-tiga 30-åriga officerare som på detta sätt får hundratusentals kronor ur magra försvarsanslag för att *inte* jobba i försvaret har Contra inga kunskaper om.

Allmänheten måste ha förtroende

Brottslighet måste bekämpas. Men det är brottslighet som ska bekämpas. Inte företeelser som överheten tycker allmänt illa om. När det gäller rave-festerna är det väl få som tvivlar att andelen gripna med olagliga narkotikainnehav skulle bli minst lika stort om razzian gjordes på Café Opera. Skillnaden är att vid en razzia bland ungdomar i en nedlagd fabrik i en förort är sannolikheten att ledande journalister, skådespelare, statsekreterare och generaldirektörer ska gripas inte så stor. Om de greps utan grund och förnedrades på det sätt som skedde med de oskyldiga ungdomarna i Nacka, så är det ingen tvekan om att publiciteten skulle ha varit förödande.

Det finns brottslingar som är med i Hell's Angels. Då är det de som ska gripas, åtalas och dömas. Att urskilningslöst ge sig på dem som är med i en organisation och tumma på allt vad lag och rätt samt organisationsfrihet och demokratiska grundprinciper heter.

Det finns andra grupper i vårt samhälle som etablissemangen inte ser på med blida ögon. Livets Ord och scientologerna är två religiösa grupper där myndigheterna ibland försöker gå runt lagar till skydd för religionsfriheten.

Tyvärr är det också rättvisan som inte ser på de här grupperna med blida ögon. Det är fel i grunden. För rättvisan ska vara blind!

Så kommunistiskt är (v)!

Av Niclas Thorselius

Vänsterpartiet dementerar ständigt att de fortfarande är ett kommunistiskt vänsterparti. De säger sig ha gjort upp med sitt förflutna vid namnbytet och tagit bort allt som kan kallas kommunistiskt. Men är det sant? Vad står det egentligen i parti-programmet och vad kan det komma att betyda i framtiden? För att få svar på frågan har *Contra* granskat den senaste revideringen av parti-programmet förra våren.

Partiprogrammet har en grön framsida (!) med texten "För en solidarisk värld – Vänsterpartiets parti-program". På tolv sidor i A4-format har partiet lyckats få med de flesta av de punkter som kan önskas av ett parti-program. Programmet använder också till stor del ett lättsamt språk, som de flesta kan förstå sig på, samtidigt som det som sägs om verkligheten är på ett visst sätt och vad som ska göras låter självklart och medför mycket gott för mänskligheten. Men vad döljer sig där och vad är det som egentligen sägs?

Mål: Socialism och avskaffad kapitalism

Redan i första punkten ("Vårt mål") säger partiet att för att nå det socialistiska samhället, så "kräver det kapitalismens avskaffande". Alltså inte ett samhälle med blandekonomi, utan totalt stopp för fria marknader. Om någon möjligtvis fått för sig att vänstern närmast sig socialdemokraterna, så innehåller programmet alltså ett klart avståndstagande från den blandekonomi som socialdemokraterna alltid förespråkat.

Demokrati: Främja "kamp"

Vänsterpartiet försvarar den parlamentariska demokratin och tycker att det representativa flerpartisystemet är det bästa sättet att fatta övergripande beslut. Men det finns minst sagt obehagliga tillägg i synen på demokratin:

"Innehållet i besluten bestäms sedan i grunden av styrkeförhållandena utanför

Vänsterpartiet är i grund och botten fortfarande ett kommunistiskt parti – det visar en läsning av partiets nya program.

de parlamentariska församlingarna. Det avgörs av människors möjlighet att mobilisera och organisera sig till kamp för solidaritet och rättvisa."

Det går också att hitta sådant som tyder på inkonsekvens vad gäller synen på demokratin:

"Demokrati förutsätter yttrande- och tryckfrihet, en öppen, offentlig debatt och rätten att organisera opposition."

Redan i nästa punkt skrivs det dock: "Vi vill se en kraftig begränsning av de rasistiska organisationernas möjlighet att verka."

Ekonomi: "Solidariskt motstånd"

Gamla skäpmatssocialistiska åtgärder sätts upp för att kunna nå målet att avskaffa

kapitalismen:

–Kontrollen över kreditväsendet skärpes.
–Den internationella kapital- och valuta-spekulationen bekämpas.

–Löntagarfonder och andra "allmännyttiga" fonder utvecklas i decentraliserade former.

–Skattesystem ska omfördela förmögenheter.

Men man framhåller också följande:

"Kapitalismen måste mötas av internationellt solidariskt motstånd och lokalt förankrad kamp."

Offentliga sektorn: "Patriarkatet lever kvar"

Vad gäller den "gemensamma sektorn" (som den offentliga sektorn kallas av par-

tiet) så säger Vänsterpartiet att det i välfärdsstaten finns inslag som det "kan finnas anledning" att vara kritisk mot. "Myndighetsprägel och patriarkala byråkratiska traditioner lever kvar från ett gammalt överhetssamhälle" (ett exempel är att arbetslösa och sjuka "bollas mellan myndigheter"). Därför vill man "bygga ut, förstärka och fördjupa demokratin genom att öka personalens och brukarnas inflytande på verksamheten". Partiet är positivt till "experiment och försök med alternativa driftsformer".

Mer verklighetsfrämmande och oklara formuleringar är svåra att tänka sig.

"Den gemensamma sektorn ska inte tvingas kopiera den privata sektorns snäva lönsamhetstänkande. Den ska ges möjlighet att utveckla sin omsorgskultur."

Men hur mycket det får kosta och om det ska vara lönsamt på något enda sätt framgår inte.

Klasser:

"Klassamhället avskaffas"

Klassamhället ska avskaffas. Här håller partiet återigen fast vid att det sträcker sig längre än socialdemokraterna, som istället säger sig verka för mindre skillnader mellan klasserna, inte klassamhällets avskaffande.

Sverige är fortfarande ett klassamhälle, heter det. Arbetarklassen står dessutom splittrad. Men det har inte slagit Vänsterpartiet, att det kan bero på att klasskillnaderna suddas ut, att en tjänsteman och arbetare många gånger gör samma saker på samma arbetsplats och fungerar tillsammans i harmoni. Och inte beror det på

att uppmaningar till klassmedvetenhet och klasskamp är förlögade och missvisande.

Nej, det beror på att "allt färre arbetar i tillverkningsindustrin och i stället har hamnat i offentlig och privat tjänsteproduktion"!

Eftersom "skiftningen försvagar och splittrar arbetarklassen", så eftersträvas en "solidarisk politik som utjämnar skillnaderna mellan olika skift av de arbetande". Detta skulle öka arbetarrörelsens möjligheter att agera enigt.

Vänsterpartiet skriver ingenting om hur detta ska gå till. Det förutsätter dessutom att hela arbetarrörelsen vill stå enad under röd flagg.

Arbetsplatsen: "Föra maktkamp"

Precis som väntat finns sex timmars arbetsdag för alla med i programmet. Med bibehållen lön. Och lika väntat finns ingen plan på hur det skulle kunna finansieras.

"Det är de arbetande människorna och inte kapitalet som ska vara drivkraften i arbetslivets och samhällets utveckling." Att det är antingen – eller är tydligen självklart. En kombination av de två kan man inte hitta som vänsterpartist.

"Vår syn på det goda (*Contras* kursivering) arbetet innebär nya krav på den fackliga strategin. Det räcker inte att sälja sin arbetskraft så dyrt som möjligt. Kampen på arbetsplatserna måste handla om demokrati och om makten över arbetet." Alltså: När en arbetare säljer sig så dyrt som möjligt och dessutom har all makt över arbetet så är det demokrati. Men om arbetsgivaren har makten är det klassförtryck och utsugning.

Fackföreningarna ska verka för solidaritet med dem som står utanför arbetslivet, sägs det. Ingenstans nämns det att fackföreningarna har skyddat sina egna medlemmar för ensidigt, drivit upp löner och fullständigt struntat i de arbetslösa. Ingenstans står det heller *hur* denna "solidaritet" ska visas.

Jämställdhet: "Manssamhällets härskartekniker"

Vad gäller synen på "patriarkatet", så får man nog leta efter riktiga anarkofeministiska skrifter för att hitta något liknande:

"Det patriarkala mönstret byggs in i relationerna mellan könen och återkommer i samhällets maktapparater, i staten, i

"K" för kommunisterna har försvunnit från vänsterns partisymbol. Förändringen är dock mest kosmetisk.

företagen, i de politiska församlingarna och i arbetslivet. Det uppstår ständigt i nya former. Manssamhället upprätthåller sin makt med hjälp av förfinade härskartekniker som går ut på att kvinnor osynliggörs, nedvärderas, ställs utanför, undanhålls information och skuldbeläggs."

Vad det är för slags härskartekniker framgår inte. Frågan är om detta egentligen behöver kommenteras. Det räcker nog med att varje enskild individ frågar sig själv om han/hon känner igen det från sin egen arbetsplats. Att det förekommer är väl icke att betvivla, men att det skulle handla om ett enhetligt manssamhälle som systematiskt upprätthåller sin makt genom att behandla just alla kvinnor illa, ja det är väl närmast att betrakta som patetiskt.

Den omdiskuterade benämningen "feministisk" som Vänsterpartiet kallar sig, finns även med, men i början av programmet som handlar om mål. Naturligtvis utan en förklaring av begreppet...

Vidare ska kvinnors frigörelse ske på "kvinnors egna villkor". "För att bryta arbetsfördelningen mellan könen och kvinnors underordning behövs en särskild kvinnokamp. Denna kamp förs inom politiken och arbetslivet, men också i privatlivet."

I privatlivet. Om möjligt, så reser sig håret ännu mer...

Forskningen: "En politisk fråga..."

"Vänsterpartiet stöder principen om grundforskningens frihet, men frågan om hur tekniken ska utvecklas och användas är politisk." Vad friheten att forska betyder när man inte får använda den frågar sig inte Vänsterpartiet.

Partiet säger sig också vara positivt till teknik och vetenskap, men understryker att mänskligt kunnande kan missbrukas. Och visst kan det det. Dessvärre är deras exempel inte särskilt lysande:

V I Lenin –
fortfarande högst
aktuell v-ideolog...

"Det mest påtagliga exemplet är den militära användningen av mänskligt kunnande." Ingen förklaring lämnas, så tydligen är allt vad militären lär ut ett missbruk av kunnande.

Skolan: "Fostran till jämlikhet och solidaritet"

Att skolan ska vara betygsfri och kostnadsfri har vi fått höra många gånger. Däremot talar man inte lika ofta om att "skolan ska fostra till jämlikhet och solidaritet både i den nära omgivningen och i världen", som partiet skriver i programmet.

Att det är jämlikhet och solidaritet som socialistiska begrepp är väl inte att betvivla. Som vanligt saknas förklaringar av begreppen. Samtidigt som det saknas önskan om skoluppföstran för att ta ansvar över sitt eget liv, bejakande av att skapa enskilda individer och fostran till etik och moral.

Media: "Odemokratiskt" utbud

"Vi möter idag ett oerhört stort medieutbud. Innehållet i många nya TV-kanaler liksom i videomarknaden är ofta starkt diskutabelt ur demokratisk synvinkel. Marknadskrafterna styr."

Det har aldrig slagit Vänsterpartiet att kanaler som sänder det som ingen vill ha slås ut. Att de som överlever är de som folk tittar på, som de väljer ut helt i "demokratisk" ordning. Och återigen kallar man marknadskrafterna något enskilt och ont som styr. Att det inte är vi alla som är marknadskrafterna är självklart för vänsterpartisten, även om han inte har någon förklaring till att det är på det sättet.

Miljö: Röd-grön röra

Carl Bildts uttryck från valrörelsen 1994 om "röd-grön röra" får en tydlig bekräftelse när det gäller miljö (fast det i detta fall enbart handlar om Vänsterpartiet).

"Klasskampen, kvinnokampen och solidariteten med naturen hänger samman. Utan rättvisa får vi inte tillräckligt stöd för miljöpolitiken. Utan miljökraven kan vi inte samla stöd för en rättvisepolitik. Utan kvinnoperspektiv blir rättvisekampen försvagad och framtidsvisionerna ofullgångna. Vår ställning som ett både rött och grönt parti ger oss ett särskilt ansvar. Vi verkar för en bred röd-grön allians och en samlad solidaritetspolitik."

Någon närmare kommentar behövs väl

Karl Marx – alljämt en favorit i vänsterkretsar...

inte här heller, men det är för väl att inte alla tycker att sambandet mellan miljöpolitik och socialism är självklart...

Kommunism

Skillnaderna mellan klasserna ska inte bara minskas, nej *klassamhället ska avskaffas*. Likaså *kapitalismen*, dess utförande ska inte minskas, utan *också avskaffas*. Beslut ska bygga på hur människor ska kunna *mobilisera sig till socialistisk kamp*. Det "*goda arbetet*" kräver inte bara att sälja sig så dyrt som möjligt, nej en *makt-kamp* ska föras på arbetet. Kvinnan ska utföra en *kamp*, som inte bara ska föras inom politiken och arbetslivet, nej också i *privatlivet*. Partiet är positivt till *experiment* för att ändra demokratin när det gäller offentliga sektorns myndigheter. Användande av forskning ska avgöras *politiskt*.

Ja, allt står faktiskt där. Även om det är väl gömt utblandat med ett lättsamt språkbruk. Och med ordet "demokrati" ständigt använt för att avdramatisera, ofta utan förklaring till vad som egentligen menas med demokrati. Vänsterpartiet tar dessutom i sitt partiprogram bara avstånd från

våld när det gäller civil olydnad som protest mot politiska beslut. Till exempel när det gäller våld för att utjämna klasskillnader finns inget avståndstagande. Även om de som skrivit senaste partiprogrammet inte har tänkt sig någon revolution eller något våld, så finns det formuleringar som faktiskt räcker som underlag till rent revolutionära kommunistiska handlingar, eftersom det inte framgår vilka tillvägagångssätt som ska användas för att nå målen.

Oviss (kommunistisk?) framtid

Med tanke på att partiet har haft problem med vänsterextremister i sitt ungdomsförbund vilket till och med föreslagit att orden "kommunistiskt idealsamhälle" ska komma tillbaka, så kan framtiden i partiet se ut hur som helst. Dessutom finns det ingen garanti för att inte en betydande del av medlemmarna fortfarande är kommunister. Och när till och med partiledaren har varit med i Marxist-leninistiska kampförbundet, men aldrig varit kommunist??? (som hon har hävdad), så vet vi att det inte går att lita på partiledaren.

Kommunister i nya kläder har vi sett prov på i Östeuropa. Byte av partiledning kan ske snabbt, även i Sverige. Men egentligen behövs det kanske inte ens byte av människor, utan endast byte av tolkningar av partiprogrammet. Tolkningar som redan finns i ungdomsförbundet. Tolkningar som kan tillämpas helt utan att ordet kommunism nämns, samtidigt som partiet kan ha 15 procent av Sveriges befolkning med sig, som lyssnat på gammelpopulistisk propaganda och inte läst partiprogrammet ordentligt.

Folk tror inte att kommunismen existerar i Sveige. Därför har partiet blivit rumsrent i mångas ögon.

God morgon, Alexander Chrisopoulos, f d vpk-riksdagsman...

För en tid sedan intervjuades i riksradios program 1 under programpunkten "God morgon världen!" förre riksdagsmannen Alexander Chrisopoulos (vpk) i Falkenberg under sju minuter.

Chrisopoulos yttrade sig om sina erfarenheter som invandrare och politiker, sin syn på Sverige, nationell identitet och patriotism och förordade en ny nationalsång, eftersom han inte tycker om den nuvarande.

Detta för tanken till när han under sin tid

i riksdagen blev känd (ökänd, berömd, beryktad – stryk det som ej önskas) genom att i motion 86/87:K 803 föreslå riksdagen att hos regeringen begära åtgärder som syftar till att skapa en ny nationalsång.

Okunnighet

Motiveringen var bland annat att de flesta människor i Sverige blir smått generade i den mån de uppmärksammar innehållet i texten till den svenska nationalsången. För egen del blir jag däremot smått generad, när jag läser innehållet i vissa riksdagsmotioner. Vidare sägs det:

”Nu kan man konstatera att nationalromantikens chauvinistiska punschpatriotism och stormaktstänkande definitivt är förbi. De ideal som texten i nationalsången återger tillhör en förhoppningsvis för alltid förgångna tid. Det finns knappast någon i det här landet som känner sig speciellt stolt över Karl XII:s erövringskrig och de blodbad som de åstadkom både för det svenska folket och för våra grannländer.”

Med orden ”Karl XII:s erövringskrig” åsyftar Chrisopoulos förmodligen den medelstora staten Sveriges försvarskrig, sedan det under perioden februari-augusti 1700 genom gemensam överenskommelse och delvis utan föregående krigsförklaring överfallits av den medelstora staten Danmark och de stora staterna Sachsen, Polen och Ryssland. Det finns två förklaringar till en sådan beskrivning av verkligheten i motionen, av vilka den barmhärtigaste är okunnighet.

Greklands nationalsång

Vad angår intervjuobjektet-motionären, så är han född i Thessaloniki i Grekland, kom till Sverige 1963, var truckförare i Göteborg, blev svensk medborgare 1976 och var medlem i riksdagen 1979-91, då han avgick eftersom han kände sig utbränd av arbetet där.

När det gäller resultatet av motionen 1987, så avstyrktes den av konstitutionsutskottet och avslogs av riksdagen. När det

–Proletärer i alla länder, jag ber så mycket om ursäkt! säger Lenin enligt denna polska skämtteckning. Något för Chrisopoulos och alla andra avdankade kommunister att begrundas.

vidare gäller innehållet i nationalsången, så upplyser uppslagsverket Paul Nells: National Anthems, New York 1967, s 117-118 att den grekiska nationalsången skrevs 1823 av Dionysius Solomos och tonsattes av Nicolaos Manzanos. Den första av de 158 verserna lyder sålunda i översättning från engelska:

”Aldrig skall jag underlåta att känna igen dig på glöden i ditt öga,
när världen ligger utbredd framför dig
och ditt svärd är höjt.
Från Hellas heliga jord har du tappert stigit upp.
Måtte din styrka på nytt egga oss, Dyrbara Frihet,
hell dig.”

18 000 i pension

När det slutligen gäller förhållandet mellan svenska staten som Chrisopoulos ar-

betsgivare i hans egenskap av riksdagsman och honom, så uppgav en insändare undertecknad ”Svensk med respekt för andra nationers symboler” i Skånska Dagbladet den 22 augusti 1996 med anledning av intervjun, att Chrisopoulos uppstår pension i denna egenskap med 18 000 kronor men upplyste inte om det var om året eller i månaden.

Riksdagens förvaltningskontor upplyser emellertid om att hans pension efter tre perioder i riksdagen, som är förutsättningen för att sådan skall utgå, är 18 150 kronor i månaden. Pensionen heter numera inkomstillskott och utgår fram till folkpensionsåldern, då den avlöses av en särskild pension i denna egenskap, som utgår vid sidan om folkpension och ATP.

Klas Lithner

Klas Lithner är före detta länsåklagare

Sanningens minut inne för EMU

Björn von der Esch har gjort sig känd som borgerlig kritiker av EMU. Här granskar han argumenten för EMU och finner att de inte håller.

Sanningens minut för valutaunionen EMU är inne. Utvecklingen under 1997 avgör vem som kvalificerar sig för medlemskap. Förespråkarna för EMU är mer entusiastiska än någonsin, samtidigt som varningar och kritik växer. Debatten hos oss är av naturliga skäl fokuserad på frågan om just Sverige bör gå med i EMU eller inte. Där har Calmfors-utredningen "Sverige och EMU" (SOU 1996:158) givit ett välkommet och för EU-länderna unikt diskussionsunderlag. Utredningen analyserar emellertid inte EMU-projektet som sådant ur europeisk synvinkel.

Den väsentliga frågan om sannolikheten för att EMU skall lyckas och vilka risker och kostnader som är förknippade med ett misslyckande har hittills ingen försökt beräkna. Visserligen varnade några av våra mest framstående nationalekonomer nyligen för att EMU är ett "högrisksprojekt", men i nästa andetag rekommenderade man medlemskap. Således inte ett ord om vari högriskan består och framförallt inte om konsekvenserna för EUs 370 miljoner medborgare om projektet misslyckas. Med sådana analyser skulle nämligen varje forskare riskera att på känt manér bli bannlyst av etablissemanget både här och i Bryssel och den risken aktar man sig för att ta.

Måste omarbetas

EMU beskrevs ursprungligen som ett ekonomiskt projekt som i detalj utformats i Maastricht-fördraget. Utformningen föregicks inte av ekonomisk analys utan bestämdes av politiker. De kriterier som valdes är uteslutande inriktade på inflationsbekämpning eftersom inflationen då ansågs utgöra ett hot mot Europas ekonomi. Denna fixering var så total att man överhuvudtaget inte noterade den redan då begynnande ökningen i arbetslöshet.

Svårigheterna i dagens EU, med rekordhög arbetslöshet och begynnande inflation, löser man inte med en EMU som konstruerats för att bekämpa en inflation som inte längre finns, medan dagens ar-

betslöshetsproblem är totalt förbisedda. Detta faktum kan inte avhjälpas med aldrig så vackra men verkningslösa deklamationer om att i efterhand haka på en sysselsättningsunion. I så fall måste Maastrichtfördraget omarbetas i grunden – och det är utsiktslöst.

Den tidtabell som är fastlagd för genomförande av EMU i tre steg ligger därför fast, trots bristen på realism. Det innebär att redan allvarliga skadeverkningar på samhällsekonomierna i EU till följd av EMUs åtstramningspolitik ytterligare för-

Gästskribenten

Björn von der Esch är lantbrukare och ekonomie doktor. Han har varit riksdagsledamot för moderaterna och gjort sig känd som kritiker av Maastricht-fördraget och EMU. På grund av sin kritik av Maastricht-fördraget stoppade Sörmlandsmoderaterna hans kandidatur till riksdagen 1994 och han ställde istället upp för EU-motståndarna som fick 4000 röster i 1994 års riksdagsval. I valet till Europaparlamentet 1995 kandiderade han för Fria EU-kritiker som fick 15 000 röster eller 0,7 procent.

–Av Björn von der Esch–

djupas, eftersom olikheterna mellan respektive länders ekonomier inte hinner utjämnas före sammanslagningen år 1999.

Rent prestigeprojekt

Navet i EMU utgörs av Europeiska Centralbanken. Som föregångare fungerar nu Europeiska Monetära Institutet. Avsikten var att första steget i bildandet av EMU skulle vara avklarad innan institutet inrättades. Dvs att alla EUs valutor skulle vara stabiliserade inom ett intervall på $\pm 2,25$ procent enligt den så kallade växelkursmekanismen ERM. Det skulle vara klart den 1 januari 1994.

Emellertid brakade hela denna orealistiska dröm ihop några månader dessförinnan. Vem minns inte Riksbankens ränta på 500 procent?! Några länder lämnade systemet medan de kvarvarande försökte skyla över misslyckandet genom att öka intervallet till ± 15 procent. Det vill säga i praktiken flytande valutor.

Det föreskrivna första steget har således än idag inte förverkligats. Trots det har det Monetära Institutet varit igång i två år helt ignorera valutafiaskot. Följden är att den grundläggande valutastabilitet som enligt Maastricht-fördraget är en nödvändig förutsättning för en EMU överhuvudtaget, inte existerar.

Dessa avgörande fakta förbigås totalt av EUs politiska ledare som förklarar att den Ekonomiska och Monetära Unionen nu inte är ett ekonomiskt utan politiskt projekt. Därmed har EMU blivit ett rent prestigeprojekt – kosta vad det kosta vill.

Ingen vet...

Mest påtagligt är det i Tyskland i takt med att ekonomin där stagnerar och arbetslösheten ökar. Den sociala oro som vuxit fram när medborgarnas skepsis mot EMU växer har endast resulterat i att kansler Kohl och hans ministrar finner det än angelägnare att driva igenom Maastricht-fördraget inom utsatt tid.

Höstens toppmöte i Dublin framställs av Kohl som en framgång för de tyska kraven på stabilitetspakt för EMU. Ändå vet varje insiktsfull människa att resultatet var en kompromiss som ger utrymme för vitt skilda tolkningar och därmed istället båd-

Fortsättning på sidan 12

En på sextio - inte en på tio ...

Ett av homosexlobbys oftast brukade argument är "tio procent": tio procent av Sveriges (och världens) manliga befolkning påstås vara homosexuell. Denna statistiska uppgift används för att visa att bögar inte är någon obetydlig minoritet utan en beaktansvärd grupp i samhället.

I enlighet med den homosexuella opinionsbildningen förutsätts de homosexuella utsättas för diskriminering i stor skala. 23 miljoner manliga amerikaner, 900 000 svenskar, 450 000 normmän och så vidare behandlas illa på arbetsmarknaden, mobbas i skolorna och på jobben och förlöjligas av fördomsfulla människor därför att de råkar ha en annan sexuell läggning än majoriteten i respektive land, allt enligt propagandan.

Men ej nog därmed. På 1980-talet hävdade den amerikanska påtryckargruppen National Gay and Lesbian Task Force att de tio procenten var tilltagna i underkant – det skulle därför finnas ett stort homosexuellt mörkertal.

Kinseys bedrägeri

Siffran "tio procent" har redan blivit ett begrepp i propagandan. Den har dock föga eller intet med verkligheten att göra utan måste betraktas som en ren glädjesiffra, sedd med bögaktivistiska ögon.

De tio procenten kommer ursprungligen från den så kallade Kinseyrapporten *Sexual Behavior in the Human Male* som tillkom på 1940-talet och kom av trycket 1948. Rapporten gjorde gällande att tio procent av de amerikanska männen var "mer eller mindre uteslutande homosexuella" under åtminstone tre år mellan 16 och 55 år. Kinsey uppskattade att andelen lesbiska kvinnor var avsevärt mindre.

Moderna bedömare har emellertid konstaterat att Alfred Kinsey (1894-1956) stödde sig på mycket tvivelaktiga för att inte säga rent värdelösa uppgifter. En kritiskt väldokumenterad bok som kom ut 1990 – *Kinsey, Sex and Fraud* av Judith Reisman och Edward Eichel – visade att Kinsey och hans medarbetare i mycket stor utsträckning förlitade sig på frivilliga intervjuobjekt, vilka i oproportionerligt hög grad kom från storstadsområden där andelen homosexuella är högre än i mindre orter och på landsbygden. Under den tid undersökningen genomfördes var dessutom de flesta amerikanska män uttagna i krigstjänstgöring och alltså inte tillgängliga för Kinseys intervjustab.

Vidare övervägde i undersökningen intervjuade med högskoleutbildning samt aktiva homosexuella. Av de 5 300 som intervjuades för undersökningen var till exempel flera hundra manliga prostituerade, medan 1 400 var dömda sexualbrottslingar. Ett betydande antal av intervjuerna utfördes på fängelser och andra institutioner.

Mot ovan skisserade bakgrund är det knappast överdrivet att karakterisera Kinseyrapporten som rent bedrägeri.

"En på sextio"

Redan i början av 1970-talet användes en studiemetodologi som var överlägsen Kinseys och som visade att antalet aktiva homosexuella var vida färre än vad Kinseys studie gav vid handen. Efter hand som AIDS-viruset spreds blev det också en allt viktigare uppgift för samhället att uppskatta hur många homosexuella som löpte risk att smittas. 1988 reviderades det antagna antalet homosexuella i New York ner med omkring 80 procent!

Flera seriösa studier som gjordes i början av 1990-talet visade yttermera att Kinsey hade varit beklämmande fel ute. 1993 offentliggjorde Alan Guttmacher Institute uppgifter om att mellan 1,8 och 2,8 pro-

cent av de män som intervjuats i en undersökning haft minst en sexuell kontakt med andra män under närmast tio föregående år, under det att endast en procent kunde betecknas som bestående av uteslutande homosexuella under föregående år. Dessa beräkningar stämde väl överens med med en studie som nyligen företagits i Frankrike.

1994 utförde Chicago-universitetet en undersökning enligt vilken 2,8 procent av de tillfrågade männen och 1,4 procent av kvinnorna identifierade sig själva som homo- eller bisexuella. Siffror i närheten av Kinseys fabulösa tio procent kunde noteras endast bland män i storstadsområdena.

Om man sammanställer några av de undersökningar som gjorts och jämför dem med Kinseys rapport från 1940-talet så finner man, att "en på tio" rätteligen borde vara "en på trettio". Märk att detta gäller homo- eller bisexuella män. En korrekt uppskattning vad gäller exklusivt homosexuella män torde i stället vara "en på sextio". Bland kvinnor har andelen homosexuella alltid varit lägre än bland män.

Till detta kan läggas att i samband med det amerikanska presidentvalet 1992 tillfrågades vid vallokalerna ungefär tre gånger så många personer som Kinseys team hade intervjuat om sina homosexuella erfarenheter. 2,4 procent uppgav sig ha haft sådana.

Desinformation

Det är dock knappast troligt att böglobbyn i Sverige, USA eller annorstädes kommer att ta nämnvärda intryck av de undersökningsresultat som redovisats ovan. Begreppen "tio procent" och "en på tio" är redan så inarbetade i desinformation och propaganda, att en reträtt skulle anses vara ett avgörande nederlag.

Tommy Hansson

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställt av Carl G. Holm och Tommy Hansson. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan, om inte annat markeras med citationstecken.

Upphandling i konkurrens

Landets kommuner skulle spara mellan fem och tio miljarder kronor per år på en ordentlig upphandling av vård och omsorg från privata företag, istället för att driva verksamheten i egen regi. Det säger Lars Ahlvarsson, ordförande i de privata vård- och omsorgsföretagens branschorganisation. Ahlvarsson vet vad han talar om med en bakgrund som socialdemokratiskt borgarråd i Stockholm och förhandlingschef på Kommunförbundet. Stockholms stad sparade 140 miljoner kronor när kommunen lade ut delar av äldreomsorgen på entreprenad. Stockholm sparade inte bara pengar utan de som fick hjälp blev dessutom mer nöjda med de tjänster som tillhandahölls.

Också Landstingsförbundet har engagerat sig i studier av vad man får för pengarna. En jämförande studie mellan landstingets egna och privata specialister inom Praktikertjänst visade att de läkare som arbetade inom Praktikertjänst utträttade mer för pengarna.

Gamla onda tider tillbaka

På alltför områden börjar gamla onda socialistiska regleringstankar smyga sig in. Ett är privatläkarna. Efter en tids liberalisering, bland annat i samband med husläkarreformen, börjar nu kalla vindar att åter blåsa. Det kostar nämligen pengar för landstingen när sjuka människor besöker läkare. Och är läkarna privata finns det alltid läkare att tillgå, i motsats till de av landstingen bedrivna sjukhusen och vårdcentralerna, där man kan dra ner på kostnaderna genom att ha långa köer och neka tillgång till specialisthjälp genom krav på remiss osv.

Vid årsskiftet 1996/97 försvann i ett slag 296 privatläkare från sjukförsäkrings-systemet. Då infördes en regel om att försäkringskassan inte betalade för besök

hos läkare över 65 år. Privatläkare vill säga. Redan tidigare har det införts stopp för försäljning av läkarmottagningar till läkare utan eget etableringstillstånd. Det innebär att när privatläkaren blir 65 år försvinner inte bara han personligen från marknaden. Hans mottagning kan inte tas över av en yngre kollega. Istället ska landstinget ta hand om värden. Och inom landstingen är man snart tillbaka till den kösituation som rådde för tio år sedan, innan den borgerliga regeringens marknadsorienterade reformer 1988 och följande år.

Det bör understrykas att vårdkrisen inte är en fråga om för lite pengar. Den sjukförsäkringsavgift som vi alla betalar på skattsedeln räcker inte bara till alla kostnader inom sjukförsäkringen, det blir i själva verket mellan 30 och 40 miljarder kronor över, som staten lägger beslag på för att minska budgetunderskottet. Hade nuvarande sjukförsäkringsavgifter gått till sjukvården hade den kunnat byggas ut högst avsevärt...

Tretton år för upprättelse

Tretton år tog det för Sven Ramnek att få upprättelse i det svenska rättssystemet, sedan han på felaktiga grunder anklagats i den svepande vågen av angrepp mot "eko-

nomiska brottslingar" i början av 1980-talet. Ramnek blev anhållen 1983 och senare åtalad för bland annat mutbrott. Det blev dock aldrig någon rättegång. Först 1991 – efter åtta år – blev det rättegång, sedan den första åklagaren bytts ut (hon befordrades för övrigt senare till biträdande överåklagare i Göteborg). Sven Ramnek blev frikänd. Sedan han blivit frikänd begärde han skadestånd av staten, men JK, som har hand om statens skadestånd, avvisade begäran. Det tog dock över ett år. Ramnek stämde därför staten, vilket har tagit flera år i rättsmaskineriet. I slutet av 1996 tilldömdes han 2,7 miljoner kronor i skadestånd, inklusive räntor och rättegångskostnader. Åklagaren som lät vänta i sju år på rättegången har senare anmälts av Ramnek, men hennes tjänstefel var då preskriberat och det kunde därför inte vidtas några rättsliga åtgärder.

(Dagens Industri)

Dina pensionspengar slösas bort

Sedan den 1 januari 1995 avsätts 2 procent av Din lön för en individuell pension inom det nya pensionssystemet. Enligt ett riksdagsbeslut ska var och en få möjlighet att styra förvaltningen av pengarna, för att höja avkastningen. Det har dock varit stor politisk cirkus om hur detta ska gå till, och något detaljbeslut har ännu inte fattats. I väntan på att detaljerna fastställs samlas pengarna på hög i Riksgäldskontoret, där de hjälper till att minska statens budgetunderskott. Hittills har staten samlat in unge-

får 30 miljarder kronor på detta sätt! Staten har inte förvalt de blivande pensionärernas pengar väl. Under de första femton månaderna förräntades pengarna med den låga ränta som gäller för checkräkning. Först i mars 1996 gick det upp för de ansvariga att pengarna inte skulle kunna lyftas förrän vid halvårsskiftet 1998. Placeringshorisonten förlängdes och räntan blev något bättre. Dock inte så bra som den borde bli, eftersom det i juli 1998 bara hade varit fråga om att flytta över pengarna till en annan förvaltning. Några utbetalningar skulle inte göras förrän nästa årtusende. Nu har dessutom tidpunkten 30 juni 1998 skjutits på framtiden, åtminstone till slutet av 1999. Men placeringstiden har ändå inte förlängts, med påföljande sämre avkastning på pengarna – men lägre ränta på statsskulden. De pengar som skall användas till framtida pensioner är nämligen nästan till sin helhet placerade för att finansiera budgetunderskottet.

Träning i Göteborg

Lina, en aktivist i Ung Vänster, berättade för en tid sedan i radions P3 om hur kurserna på Ung Vänster (Vänsterpartiets ungdomsförbund) gick till. Först var det utbildning i plakatmålning, ekonomi osv. Därefter praktiska övningar. De bestod i olaga affischering och att kasta in gröt på en porrklubb.

Får rättsäkerheten kosta?

Nej, tycks regeringen svara genom att införa begränsningar i rätten att överklaga domar till hovrätten. Framöver ska, enligt ett förslag, ärenden tas upp i hovrätten enbart efter beviljat prövningstillstånd. Det var Gustaf II Adolf som 1614 införde hovrätterna som en säkerhetsventil mot inkompetens i tings- och häradsrätterna. Det är alltså mer än 380 år gamla rättigheter som regeringen nu försöker ta ifrån svenska folket.

Kärnkraftsavveckling och demokratin

Under åtskilliga år har kärnkraftsmotståndarna krävt att resultatet i folkomröstningen ska hållas och kärnkraftsavvecklingen påbörjas. Nu har centern, socialdemokraterna och kommunisterna kommit överens om att påbörja avvecklingen av kärnkraft – i strid mot folkomröstningsresultatet. Och i strid mot folkopinionen.

Hur länge har andra folkomröstningsresultat överlevt? Kan en folkomröstning återopnas hur länge som helst? Omröstningen om högertrafik 1955 gav en förkrossande övervikt (83 procent) till förmån för vänstertrafik. Det tog bara åtta år innan riksdagen 1963 fattade beslut om att införa högertrafik (beslutet trädde ikraft 1967).

Folkomröstningen om kärnkraften 1980 har behandlats med betydligt större respekt än högertrafikomröstningen. Trots att omröstningen medvetet var utformad för att förvilla väljarna och göra resultatet lätt att tolka åt olika håll. Omröstningen var ju inte en omröstning för eller emot kärnkraften utan ett val mellan tre olika sätt att avskaffa kärnkraften, där det mest kärnkraftvänliga alternativet vann.

Hur stor del av väljarkåren är utbytt? Alldeles bortsett från vem som "vann" omröstningen bör självklart följande beaktas: 1980 hade Sverige 6,3 miljoner röstberättigade. Av dem har 1,5 miljoner avlidit. Och av dem som 1980 var mellan ett och sjutton år har över 2 miljoner fått rösträtt. Det rör sig alltså om en förändring i väljarkåren på 3,5 miljoner människor av sammanlagt 6,3 miljoner!

Får väljarna ändra sig? Många av de 4,8 miljoner kvarlevande väljarna har säkert påverkats av en i stort sett problemfri kärnkraftsdrift i Sverige under de gångna 17 åren – eller av olyckan i Tjernobyl 1986.

Vad fattades beslut om 1980? Två av röstsedlarna (linje 1 och linje 2) hade gemensam framsida: "Kärnkraften avvecklas i den takt som det är möjligt med hänsyn till behovet av elektrisk kraft för upprätthållande av sysselsättning och välfärd. För att bli minska oljeberoendet och i avvaktan på att förnybara energikällor blir tillgängliga används högst de 12 kärnkraftsreaktorer som i dag är i drift, färdiga eller under arbete. Ingen ytterligare kärnkraftsutbyggnad skall förekomma. Säkerhetssynpunkter blir avgörande för den ordning i vilken reaktorerna tas ur drift." Dessa röstsedlar fick tillsammans 58 procent av rösterna. Baksidan var blank på linje 1s röstsedlar, medan linje 2s röstsedlar innehöll ett krav på att kärnkraftverken skulle drivas efter socialistiska principer. Linje 3 krävde avveckling av de 1980 sex reaktorer som var i drift inom tio år. Det fanns ingen röstsedel som förespråkade kärnkraft på allvar. Riksdagen

valde att tolka folkomröstningsresultatet som att kärnkraften skulle vara avvecklad år 2010.

Den överenskommelse som nu träffats mellan de tre partierna innebär att kärnkraften börjar avvecklas innan villkoren på röstsedlarna 1 och 2 är uppfyllda. Överenskommelsen står alltså i strid mot just det folkomröstningsresultat som kärnkraftsmotståndarna tidigare hållit för heligt.

Det är alldeles uppenbart att beslutet också står i strid mot den aktuella folkopinionen, som enligt alla opinionsundersökningar är massivt för att behålla de nuvarande kärnkraftverken till åtminstone 2010.

(von der Esch, forts från sid 9)

dar för instabilitet. Redan har Frankrike låtit förstå att man alls inte tänker finna sig i Tysklands avtalstolkning. Tvärtemot Tyskland kräver man politiskt inflytande på EUs gemensamma penningpolitik. För detta syfte utreds möjligheten att tillskapa en gemensam europeisk regering. Göran Persson vet inte hur rätt han har när han känner oro för vårt lands självbestämmande.

Idag vet sålunda ingen hur EMU ser ut om två år. Ändlösa diskussioner och kompromisser förestår. Därtill kommer att ledamöterna i det så kallade Parlamentet har vare sig reellt inflytande eller kontroll över lagstiftningen. Den ombesörjs istället av idel tjänstemän helt i strid med den rättsordning vi kräver av en demokrati. Trots detta och trots ovissheten om EMUs slutliga utformning finns det politiker som fördömer varje tvekan inför det oåterkalleliga beslut som ett medlemskap innebär.

Det krävs ingen fantasi för att förutse social oro inom EU detta år, inte mints i tungviktarstaterna. Stigande arbetslöshet, begynnande deflation och växande missstro mot EMU bland medborgarna, bemöter politikerna med ökad beslutsamhet att genomdriva valutaunionen inom utsatt tid i ett desperat försök att rädda prestige. Den frustration denna politikerattityd framkallar hos gemene man bäddar för en kris som kan hota hela EUs framtid.

–Min son – om Du visste med vilken ringa visdom världen styrs, suckade Axel Oxenstierna för över 300 år sedan.

Visst hade han rätt!

UTLANDS-NYTT

Vita husets höga personal

Inför det amerikanska presidentvalet i november framkom häpnadsväckande uppgifter om illegalt drogbruk bland Vita husets personal. Det rörde sig heller inte enbart om relativt oskyldigt marijuana- och haschrökande under gymnasieåren utan om allt från marijuana till kokain, crack och hallucinogener. Det har visat sig att åtminstone en hög Vita hus-anställd fanns i den kategori med så allvarligt drog-förflutet att Secret Service inledningsvis nekade utfärda ett Vita hus-pass. Säkerhetstjänsten gav med sig endast sedan tjugoan av Vita husets anställda placerats i ett särskilt program för individuella drogtest. Uppgifterna om knarkande Vita hus-anställda framkom i samband med undersökning av skandaler såsom Travelgate och Filegate.

För att få börja arbeta i Vita huset måste en nyanställd fylla i ett formulär kallat SF-86 ("SF" står för *standard form*). Detta mycket detaljerade frågeformulär täcker så gott som alla aspekter av den anställdes liv inklusive drogvanor. Sedan ifyllda formulär granskats av Vita husets egna instanser skickas de vidare till FBI:s högkvarter i Washington, D.C. Därifrån initieras vid behov ytterligare kontroller över hela landet. Om det visar sig att den sökande har ett oantastligt förflutet i drog-avseende får vederbörande ett Vita hus-pass av Secret Service.

Det finns många exempel på nyanställd Vita hus-personal som rökt "gräs" vid enstaka tillfällen under skoltiden för åttio- och nittio-årsåren och som inte haft några problem att bli godkända för en tjänst i Vita huset. Det är betydligt allvarigare att ett förhållandevis stort antal nuvarande anställda inrangeras i kategorin *recent or extensive*, det vill säga knarkandet skedde under de senaste fem åren eller var omfattande. Problemen för president Clintons anställda började omgående. "Under de första sex månaderna var det hemskt", lyder en kommentar från en centralt placerad källa som hade till uppgift att granska antecedentia för nyanställd personal. "Troligen 25 procent av de jag intervjuade hade *recent or extensive* droganvändning".

Dessa fakta går väl ihop med de uppgifter som finns om presidentens egen

narkotikaanvändning. Clintons egna uppgifter om att han visserligen provat på marijuana "men inte dragit halsbloss" tror ingen amerikan i dag på. Det finns uppgifter från Clintons närmaste omgivning när han var guvernör i Arkansas som tyder på, att han ofta besökte knarkpartyn som ordnades av en dömd narkotikabrottsling som heter Dan Lasater. Flera uppgiftslämnare har intygat att de sett Clinton påverkad av kokain, även om ingen direkt sett honom intaga drogen.

(*The American Spectator*)

Koncentrationsläger i Nordkorea

Länge var det svårt att få tillförlitliga uppgifter om tillståndet i den kommunistiska diktaturen Nordkorea. Efter hand som strömmen av överlöpare från Nord- till Sydkorea blivit allt stridare har informationsflödet emellertid ökat väsentligt. Det beräknas att omkring 600 nordkoreaner trots livsfara tagit sig över till friheten i söder – enbart under de senaste två åren har 100 personer passerat den interkoreanska gränsen.

De 600 flyktingarna kommer från alla skikt av det nordkoreanska samhället – det rör sig om fiskare, diplomater, militärer etcetera. Några har vittnat om omänskliga förhållanden vid nordkoreanska skogs-huggarläger i östra Sibirien, medan diktatorn Kim Jong-ils före detta fru – som valt att slå sig ner i USA – avslöjat bisarra hemligheter om sin förre man.

En av avhopparna heter Kang Chul-hwan. Hans farföräldrar var tidigare bosatta i Japan, men 1963 slog sig familjen ner i Kim Il-sungs Nordkorea där fadern gifte sig. Kang själv föddes därför i den nordkoreanska huvudstaden Pyongyang. Dessvärre råkade fadern illa ut i samband med en utrensning, och Kang längtade många gånger tillbaka till Japan. Efter det att Kangs fader straffats för sin påstått bristande renlärighet internerades hela familjen i ett läger. Detta var 1977 då Kang var nio år gammal. Han var 19 när han slapp därifrån!

Kang vittnade sedan i frihet i Seoul om, att de vuxna i lägret tvingades arbeta 15 timmar om dagen på fälten, i stenbrottet eller med trädfällning. Barn och ungdomar behövde däremot "bara" arbeta 10 timmar om dagen. På så sätt försvann

snart den unge Kangs barndom under omänskligt hårda villkor.

–När jag kom ut ur lägret var jag smutsig och liten, berättade Kang i Seoul. Efter sin frigivning växte han nitton centimeter på kort tid – vid 15 års ålder! När han i Seoul fick se filmen "Papillon" med Steve McQueen slogs han av att filmens fångläger tycktes ha samma atmosfär som det i Nordkorea. Skillnaden var möjligen, att det var ännu värre i norra Korea...

Antalet "politiska förbrytare" som sitter internerade i landets fem koncentrationsläger av detta slag beräknas till omkring 200 000. Det största lägret ligger i Yodok i södra delen av landet. Här finns också Kaechon-lägret. I norr finns läger i Onsong och Hoeryung. I det sistnämnda lägret sitter "folkets fiender" inspärrade, ofta inklusive deras familjer vilka automatiskt också drabbas av kommunistregimens bannstråle. Kang upplevde ofta hur familjemedlemmar ur tre generationer blev inspärrade på grund av en persons påstådda brott.

Den myndighet som ansvarar för lägersystemet i Nordkorea kallas Byrån för nationell säkerhet. Den har delat in lägerfångarna i två grupper, en för svårare och en för något mindre svåra förseelser. Personer som inrangeras i den förstnämnda gruppen har inga möjligheter att bli fria. Levnadsförhållandena i lägersystemet i Nordkorea är så svåra, att medellivslängden för en fånge beräknas till 50 år. Den äldsta person Kang såg under sina tio års lägervistelse var 65 år gammal.

(*MenschenRechte, Frankfurt*)

Dalai Lama till Taiwan 1997?

Tibets andlige ledare Dalai Lama kan besöka Taiwan i egenskap av en religiös ledargestalt om han får en inbjudan av privata religiösa grupper. Klartecknet kommer från regeringstjänstemän i Republiken Kina på Taiwan, vars inställning till Tibet-frågan kan betecknas som ambivalent. Taiwan kan förväntas vara motståndare till Kommunist-Kinas förtryck i Tibet, men eftersom regeringen i Taipei officiellt ser Taiwan som en del av Kina anser den sig ej kunna förespråka ett självständigt Tibet.

Vid ett möte mellan representanter för olika regeringsorgan i Taiwan i januari nåddes enighet om, att ett besök av Dalai Lama i Taiwan skulle betraktas som en religiös händelse utan politiska im-

plikationer. Det skulle alltså inte finnas några skäl för Peking att se ett besök av Dalai Lama som ett stöd för tibetansk självständighet. Chang King-yuh, ordförande i Taiwans råd för fastlandsaffärer, gjorde följande uttalande:

–Vår strävan efter fredlig nationell återförening är kristallklar. Och vi hoppas att fastlands-Kina inte kommer att politisera Dalai Lamas eventuella visit på Taiwan.

Taiwanesiska buddhistgrupper har väntat på att regeringen skulle besluta i frågan innan man går ut med en formell inbjudan till den tibetanske ledaren, som fick Nobels fredspris 1989. Det finns önskemål om att Dalai Lama skall besöka Taiwan under 1997.

En förutsättning för ett sådant besök är alltså, att inbjudan till Dalai Lama kommer från privat håll och inte från regeringen. Den regeringsinblandning som kan bli aktuell bör, heter det, dessutom ske från inrikesministeriets avdelning för civila frågor och inte från kommissionen för mongoliska och tibetanska frågor. Det kan tilläggas att Dalai Lamas äldre broder Gyalo Thondup har besökt Taiwan flera gånger under senare år i syfte att diskutera möjligheten av ett möte mellan Dalai Lama och Republiken Kinas president Lee Teng-hui.

(The Free China Journal)

Årets citat

Förra "årets citat" har utsetts av Media Research Center och hämtats ur Chicago Tribune. Det handlar om ett tillrättaliggande. Det berör president Bill Clinton och hans kampanjchef Dick Morris, som fick sparken sedan han dryftat stats-hemligheter och partiangelägenheter med en förtrogen prostituerad kvinna. Så här skriver Tribune: "På vår kommentarsida i onsdags skrev Linda Bowles att president Clinton och hans förre rådgivare Dick Morris båda var 'skyldiga till hjärtlös otrohet mot hustru och barn'. Vi vill tillägga att ingen av de två har medgett att eller överbevisats om att de varit otrogna. Tribune beklagar misstaget i texten".

Främlingsfientlighet

I det forna franska departementet Algeriet (inte en koloni, utan en del av moderlandet) har regeringen tillkännaggett att det är förbjudet för offentliga tjänstemän att göra uttalanden på andra språk än arabiska. Extrema nationalisterna har sedan flera år

bedrivit en mordkampanj i Algeriet, riktad mot utläningar – och regeringen. Nu tycks regeringen göra en inte obetydlig eftergift mot de muslimska fundamentalister som inte tvekar att mörda till exempel dem som är lärare i franskspråkiga skolor eller skriver i franskspråkiga tidningar, för att inte tala om utläningar på besök.

(CNN)

Vad har Newt Gingrich gjort?

Också i svenska media torde det ha framgått att representanhusets talman republikanen Newt Gingrich råkat i blåsväder. Han har av representanhusets etikutskott "dömts" att betala skadestånd på 300 000 dollar för att ha brutit mot de etiska reglerna. Frågan är emellertid om inte Gingrichs främsta brott är att han har högerorienterade åsikter, åtminstone om man jämför med vad representanhusets etikutskott tidigare sett genom fingrarna med. Bland annat har minoritetsledaren Richard A. Gephardt anklagats för samma sak som Gingrich – vilket resulterade i en skriftlig varning att utskottet misstycykte till saken.

Det ska understrykas att Gingrich inte anklagats för något som helst brottsligt, enbart för brott mot den etik, som kommittén själv fastställt.

1. Newt Gingrich har anklagats för att ha använt avdragsgilla bidragsmedel för att finansiera en universitetskurs med ämnesrubriken: "Förnyelse av det amerikanska samhället". Enligt federal lag är det förbjudet att använda avdragsgilla bidrags-

medel för partiverksamhet och en del har uppfattat universitetskursen som partiverksamhet (för republikanerna). Gingrich medger att bidragen kan ifrågasättas, men hänvisar till att han anlitat juridisk expertis innan bidragen användes till kurserna.

2. Newt Gingrich anklagats för att ha vilselett etikkommittén. Anklagelsen gäller de förhör som kommittén haft och som handlade om just bidragen till universitetskurserna. Utskottet hävdar att Gingrichs uttalande varit "inexakta, ofullständiga och inte pålitliga". Gingrich bestrider detta, men medger att hans advokat på en punkt gett ett "inexakt" uttalande.

3. Newt Gingrich har anklagats för att ha använt medel från Republikanska Partiets insamlingsorganisation (GOPAC) för att täcka resekostnader i samband med valkampanjen. GOPAC får inte ge bidrag till valkampanjer till federala ämbeten, men väl till allmän partiverksamhet och till delstatsval. Gingrich avvisar påståendena att pengar ska ha använts i valkampanjen.

4. Newt Gingrich anklagats för att ha använt en välgörenhetsorganisation som syftar till att ge hjälp till fattiga barn för att främja egna syften. Ingen bestrider att organisationen (Abraham Lincoln Opportunity Foundation) gör betydande insatser för fattiga barn och deras utbildning. Men en del av pengarna har använts för att sprida information via TV om stiftelsens verksamhet och mål. Gingrich har sedan länge varit förespråkare för att privata sociala hjälporganisationer ska svara för en större del av välfärdsarbetet i samhället.

(Time Magazine)

Det påstås att statsminister Göran Persson alltid drar i höger örsnibb när han ljuger.

Kalla krigets hjältar:

Tingsten - en svensk Napoleon

Av Tommy Hansson

Herbert Tingsten (1896-1973) är den ende svensk som fyller en plats i raden av det kalla krigets hjältar. Med sin lysande intelligens, lärdom och av skarp analyskraft präglade publicistik framstår antikommunisten Tingsten - en varm USA- och Israel-vän - som ett unikum i svensk opinionsbildning och debatt i modern tid.

Ändå tvingas man konstatera att Tingstens konkreta inflytande varit begränsat - hans med pukor och trumpeter offentliggjorda åsikter om exempelvis svensk NATO-an slutning, behovet av svenska atomvapen och ideologiernas död har ju varken besannats eller vunnit någon större anslutning. Ändå är jag övertygad om att Herbert Tingsten i ett långsiktigt perspektiv kommer att räknas som sin tids inte bara störste utan kanske också ende svenske politiske tänkare av format.

Röd fascism

Att försöka pressa in Herbert Tingstens livsverk inom ramarna för en ordinär tidskriftsartikel är naturligtvis en omöjlighet. Det följande har därför mest karaktären av skiss. Det som intresserar oss är i första hand Tingstens synpunkter på kommunism och socialism. Hans antikommunism - som han fick utlopp för framförallt sedan han blivit chefredaktör på Dagens Nyheter 1946 - har av Tingsten-biografen Alf W. Johansson beskrivits så:

"Med sin oblidkeliga antikommunism placerade sig Tingsten i främsta linjen för det som skulle bli den dominerande ideologiska tendensen i västerlandet efter andra världskriget. Den skarpa antikommunism, som Tingsten omfattade innebar ett slags militarisering av den politiska debatten. Ett vän-fiende-tänkande utvecklades: den som inte tveklöst var beredd att uttrycka sina antikommunistiska åsikter riskerade beskyllningar för att 'omedvetet' vara offer för kommunistpropaganda. I Tingstens fall skulle dock aldrig antikommunismen kombineras med en vilja att acceptera reaktionära eller korrupta regimer enbart på grund av att de var antikom-

munistiska. Tingstens antikommunism var i första hand av moralisk karaktär. Dess innebörd var helt enkelt att det enda som kunde skapa harmoniska relationer i världen var kommunismens fall." (1)

Här visade sig Tingsten alltså vara direkt profetisk i det han klart insåg den historiska ofrånkomligheten av kommunismens undergång, och det i en tid när sovjetkommunismen åtminstone enligt pessimisternas farhågor tycktes gå mot världsherravälde. Angående Johanssons konstaterande att Tingsten icke översåg med "reaktionära" regimer (han var också

starkt kritisk till McCarthy) kan den reflektionen göras, att medan beröm av kommunistidiktaturer i media och i intellektuella kretsar setts som inte bara ursäktligt utan också godartat, så har icke-socialisters ibland uttryckta förståelse för högerbetonade diktaturer undantagslöst angetts vara förkastligt. I klartext: medan det i politiskt korrekta kretsar varit helt respektabelt att stödja det Röda Kina eller Kuba har det setts som närmast en syndefull gärning att se något gott i Francos Spanien eller i översternas Grekland.

För Tingsten var det ogörligt att gradera

Herbert Tingsten som "den svenska publicistikens Napoleon" enligt en teckning i Tiden 1946.

Herbert Tingsten (t v) och Gunnar Unger under en radiodebatt mot Ernst Wigforss och Stellan Arvidson 1948.

diktaturena. Han ansåg att nationalsocialism och kommunism i egenskap av totalitära ideologier var samma andas barn och därmed ondskefulla. Kommunism var en form av röd fascism, fascism/nazism en sorts brun kommunism. Tingsten ansåg vidare att USA som världens största demokrati var skyldigt att försvara den fria världen och bekämpa kommunism och annan djävulskap över hela världen. Till västvärlden räknade Tingsten självklart Israel, som hade en särskild plats i hans hjärta som Mellanösterns enda demokrati.

Sekreterare i KU

Herbert Tingsten föddes den 17 mars 1896, son till en civilingenjör som blev chef för Stockholms renhållningsverk. Farbrodern Lars Tingsten var en framgångsrik yrkesmilitär som blev general, chef för Bodens flästning, generalstabschef och krigsminister. Den nära familjemedlem som Herbert hade ett särskilt nära förhållande till var modern, som avled i lunginflammation redan 1914.

Sin debut som politisk debattör gjorde Herbert Tingsten som representant för Stockholms frisinnade ungdomsförening i en debatt med företrädare för Ungsvenska förbundet, högerns dåvarande ungdomsförbund. Debatten hölls den 29 november 1917 och blev en stor framgång för den unge Tingsten. Dagen därpå fick han goda recensioner för sin insats i ett referat i *Dagens Nyheter*, som också publicerade en teckning av debattören. Den 21-åriga debattören gör själv i mogen ålder dessa

reflektioner:

"Jag fann också att jag kunde debattera: flera inlägg var utan tvivel sakligt bättre än mina... men min tydliga upphetsning och mitt ungdomliga eller snarare barnliga utseende drog ned väldiga applåder... Det är inte underligt att framgången steg mig åt huvudet. Det var en fullständigt ny upplevelse." (2)

Herbert Tingsten var som student något av ett brådmogot geni och läste in såväl juris- som filosofie kandidatexamen på kort tid. Sin första tjänst fick han 1917 då han blev amanuens i den så kallade kontrollstyrelsen. 1920 erbjöds han och antog platsen som sekreterare i riksdagens konstitutionsutskott (KU), en tjänst som var meriterande för hans senare bana som först docent i Uppsala och uppmärksam författare och därefter professor i statskunskap vid Stockholms högskola 1935-46. I KU kom Tingsten att arbeta i tre omgångar: 1920-22, 1925-27 samt 1930. Störst intryck i utskottet gjorde ordföranden, professor Nils Edén, som var statsminister 1917-20 och därefter landshövding i Stockholms län.

Sekreterarskapet i KU medförde att Tingsten fick sig till livs en rejäl dos skepsis gentemot politikerysslan i allmänhet, varför han snart slog alla planer på en partipolitisk karriär ur hägen.

Avhoppad diplomat blir professor...

Ett slag var emellertid Tingsten betänkt att bli diplomat. Om detta har Gunnar Unger

skrivit obetalbart skojigt:

"Nu måste man medge att om tanken på Tingsten som artillerist [han var en kort tid volontär vid artilleriet] tangerar gränsen för ett gott skämt, är tanken på Tingsten som diplomat rent ut sagt chockerande. Men antagningskommission visste inte vad den gjorde, utan släppte intet ont anande löst detta *enfant terrible* från den uppsaliensiska studentvärlden i utrikesförvaltningen. Någon gång i början på 20-talet återfinns man Tingsten som attaché vid Kungl svenska beskickningen i Berlin. Även detta experiment blev kortvarigt och inte heller det utan förskräckelse, åtminstone för Tingstens överordnade." (3)

Tingsten valde nämligen att sköta huvudparten av sin diplomatiska gärning på journalistbohemernas stamkrogar. Det ryktas även om att något som bidrog till den diplomatiska banans snara ändalykt för Tingstens del var en indiskret kärleksaffär med en trapetskonstnärinna. "Du kunde väl åtminstone ha dragit ner rullgardinen", lär beskickningschefen Fredrik Ramel ha förebrått Tingsten...

Gunnar Unger läste statskunskap för Tingsten vid Stockholms högskola i slutet på 30-talet, och läraren berömmar sin elev med följande ord i andra delen av sina memoarer: "...och Gunnar Unger, som i oppositioner och vid sexor gav prov på den kvickhet och humor, som sedan gjort honom riksbekant. Unger tillhör de få studenter jag tenterat, som livligt och utförligt svarade på frågor." (4)

Det var 1935 som Herbert Tingsten tillträdde professuren i statskunskap vid Stockholms högskola efter att några år tidigare ha disputerat på en avhandling om det amerikanska folkomröstningsinstitutet. Han gjorde sig raskt känd som en lärd men sarkastisk och ofta nog fruktad lärare. ("Han var nog litet för stöddig", kommenterade en av Tingstens forna elever när jag bad om en kommentar). Samtidigt blev Tingsten respekterad som en inkännande och stilistiskt framstående ideologisk analytiker med berömda skrifter såsom *Nazismens och fascismens ideer* (1936) och *De konservativa ideerna* (1939). Han skrev också om svensk socialdemokrati under den tid han själv var medlem i det socialdemokratiska partiet. Tingsten framträdde här som den framstående vetenskapsman han var – klar utan att bli propagandistisk, förstående utan att vara kritiklös.

...och DN-redaktör

Den 2 oktober 1945 ringer Tor Bonnier Tingsten och ber honom komma över på middag. Efter en inledande grogg (Tingsten var, som man säger, uthållig vid blågen) erbjuder förläggaren och tidningsägaren Tingsten posten som chefredaktör vid Dagens Nyheter efter avgående Sten Dehlgren. Efter ett dygns tvekan och konsultationer med makan Gerd tackar Tingsten ja och kommer därmed att inleda sin mest bestående insats i svenskt samhällsliv.

När Herbert Tingsten tillträdde som DN:s chefredaktör hade det som snart skulle kallas "det kalla kriget" just inletts. Med det brutala kommunistiska maktövertagandet i Prag 1948 bekräftades det som insiktsfulla västerlänningar med Winston Churchill i spetsen fruktat skulle bli verklighet – Sovjetunionens under Josef Stalins manifesterade vilja att lägga hela världen under sig. Med Marshallhjälpen, den misslyckade sovjetblockaden mot Berlin och bildandet av Atlantpakten (NATO) syntes dock västmakterna med Förenta staterna under president Harry S Truman i ledningen ha återupprättat stormaktsbalansen. 1949 kablades emellertid nyheten om att ryssarna hade tillgång till atomvapen ut över världen. Strax därpå intog de kinesiska kommunisterna med psykopaten Mao Tse-tung i spetsen Peking under det att generalissimo Chiang Kai-shek och hans anhängare satte sig i säkerhet på Taiwan.

1950 inleddes ett nytt skede i det kalla kriget genom Nordkoreas angrepp på Sydkorea den 25 juni. Nordkorea stämplades med all rätt som angripare av Förenta nationerna (FN), och även den socialdemokratiska Erlander-regeringen instämde däri. När Tingsten kommenterade Koreakriget i juli efter en semester skrev han rakt på sak vad som var uppenbart för alla utom sovjetapologeter och "tredje ståndpunktare" (vilka ofta var samma personer): att Kim Il-sungs anfallskrig hade fullt stöd av Stalin. Korea, menade Tingsten med överlägsen insikt, kunde ses som första steget i en offensiv sovjetstrategi som gick ut på angrepp mot för västliga intressen sårbara punkter. USA skulle således tvingas till ständiga "brandkärsutryckningar" för frihetens sak, något som ryssarna kalkylerade med skulle försvaga världens största demokrati, dess anseende i världen och därmed förmåga att bemöta angreppen.

"Vi kan inte hoppas att några fredsapplapper", skrev Tingsten i DN, "hur ärliga och starkt grundade de än är gör intryck på de ryska härskarna. Vi kan blott hoppas att de, om USA säger ifrån, skall hejdas inför den överlägsna makten."

Denna västliga beredskap till försvar gentemot det annalkande barbariet förutsatte i Tingstens perspektiv en beredvillighet att använda atombomben, fast i ett defensivt och ej offensivt syfte. Tingstens plädering också för ett svenskt atomvapen föll till slut på hälleberget efter livlig debatt i parlament och press, men efterkrigshistorien visar att han sakligt hade rätt: genom de båda supermaktens ömsesidiga nukleära kapacitet (Moskva hade fått tillgång till kärnvapen genom spionage- och agentverksamhet i Väst) kunde det kalla kriget med några "varma" inslag begränsas till vad som vanligen kallats "terrorbalans". Och slutligen hade Västs och särskilt USAs upprustning under president Reagan tvingat sovjetimperiet på knä. Den utvecklingen förunnades det emellertid inte Tingsten att få uppleva.

Kennan, Burnham, Kravtjenko

Om Herbert Tingsten hade levt i något tongivande kulturland i den demokratiska världen hade han alldeles säkert kommit att spela en viktig internationell roll. Nu råkade han i stället födas i det demokratiska men perifera Sverige och fick nöja sig med att under ett par decennier dominera svensk debatt och opinionsbildning från sin taburet i DN. Det skall dock tilläggas att han som en outröttlig resenär i hela världen hade ett synnerligen omfattande internationellt kontaktnät och därför sannolikt i någon mån kunde inverka på den internationella åsiktsbildningen.

Framförallt var det två utrikespolitiskt betonade tänkare som kom att påverka Tingstens geopolitiska synsätt, båda amerikaner – George F. Kennan och James Burnham. Diplomaten Kennan och den före detta trotskistiske skriftställaren Burnham betonade båda att Moskva av såväl historiskt betingade som modernt ideologiska skäl var besatt av en vilja att krossa den rivaliserande stormakten och utbreda sitt välde över jordklotet. Detta födde hos Kennan och Burnham en insikt om att Väst måste se till att stärka sitt både moraliska och militära försvar.

Ytterligare en personlighet som starkt influerade Tingstens och andra tänkande västerlänningars syn på bolsjevismen var

den avhoppade sovjetiske handels-tjänstemannen Viktor Kravtjenko, som väckte global sensation med sin bok *I Chose Freedom* (Jag valde friheten) 1946; den översattes till svenska året därpå. Kravtjenko gav en osminkad bild av den sovjetiska verkligheten i form av polisvälde, terror mot olikstänkande, deportationer, arbetsläger och totalitärt godtycke av varje upptänkligt slag. Icke oväntat kom boken att fördömas och förringas av kommunister och deras medlöpare, men även "fina" borgerliga bedömare av typ Stig Ahlgren förfasade sig över den "amerikanska vulgäropinionen".

Även inrikespolitiskt vände sig Tingsten starkt emot socialistiska tendenser, avhoppad socialdemokrat som han var. I den socialdemokratiska socialiseringspolitiken såg han ett uppenbart hot mot frihet och individualism. På tal om det senare så skilde sig Herbert Tingsten i några avseenden från de flesta borgerliga sympatisörer genom sin ateism (vilket inte uteslöt religiösa funderingar), republikanism och kritik av ordensväsendet. In i det sista grubblade Tingsten, ofta under stor vända, över de stora frågorna och sin egen inställning till dem. I en av sina sista böcker skriver han:

"Då jag någon gång hoppas på ett slags frälsning – i ordets mest diminutiva mening – är det dock genom en begränsning av dödsfruktan. Jag tänker mig en trötthet så djup att försvinnandet blir bara pricken över i. Någon gång tror jag mig komma närmare denna resignation i dvalans tecken, men nästan alltid håller jag på mitt ynkliga jag och avskyr kapitulationen likaväl som dödandet." (5)

Välbehövt salt

Herbert Tingsten var en sammansatt och fascinerande, rentav motsägelsefull, personlighet. Livsleda, cynism, sarkasm och dödsfruktan tävlade med kärlekslängtan och bullrande livsglädje om herraväldet i sinnet hos denne man, som med sitt prövande intellekt och demagogiska talang så länge utgjorde ett välbehövt salt i en eljest tämligen trög och utslätad debatt. När vänstervägen bröt in i svenskt samhällsliv under senare hälften av 60-talet betraktades Tingsten *nog* mest som en kuriös kvarleva från en förgången tid.

Ett av mina egna fåtaliga ihågkommelser av Tingsten härrör sig från en TV-debatt i början av 70-talet, när Tingsten med sin gnälligt nasala röst kedjerökande totalt

krossade revolutionsromantikern Staffan Beckman med meningar som "Så ni är en sån där världrevolutionär, herr Beckman" (med sarkastisk tonvikt på det kursiverade ordet). Tingsten bar vid tillfället på grund av sin tilltagande blindhet mörka glasögon.

Det är dock inte troligt att ironi och sarkasm var debattmässiga nyanser som

uppfattades av Beckman och hans revolutionsförhållande kolleger inom det mediala vänsterfrälset...

Fotnoter:

(1) Alf W. Johansson: Herbert Tingsten. Anti-kommunism och liberalism i Dagens Nyheter 1946-1952. S 58. Tidens förlag. Stockholm 1995.

(2) Herbert Tingsten: Mitt liv. Ungdomsåren. S

261. Wahlström & Widstrand. Stockholm 1995.

(3) Gunnar Unger: Rapsodi i blått. S 11. Askild & Kärnkull. Stockholm 1975.

(4) Herbert Tingsten: Mitt liv. Mellan tret och femtio. S 186. Norstedts förlag. Stockholm 1962.

(5) Herbert Tingsten: Flyktförsök. Notiser 1972. S 184-185. Norstedts förlag. Stockholm 1972.

Volvo delar ut priser till miljöcharlataner

I *Contra* 2/96 konstaterade vi att miljöengagemang är säljande. Som exempel angavs hamburgerjätten McDonald's sopsorterande och sugrörsslopande. Det finns många fler exempel. Ett av dessa är svenska Volvo, som sedan några år tillbaka har profilerat sig som "miljömedvetet". Till den ändan har den transnationella svenska transportfordonsproducenten till och med inrättat ett miljöpris, som inte inskränker sig till transportsektorn. Nej, ambitionerna är betydligt mer vittsyftande: Volvo utdelar ett årligt miljöpris om 1,5 miljoner kronor till forskare som anses ha gjort bestående insatser inom hela miljöområdet.

1992 delades Volvos miljöpris mellan två forskare - Norman Myers, England och Peter H. Raven, USA. Enligt Volvos officiella historiebok *Volvo, Göteborg, Världen* av Christer Olsson och Henrik Moberger (Schweiz 1995) belönades de "för att ha öppnat det internationella medvetandet om betydelsen av den biologiska mångfalden i vår planets miljö". Myers förklarar ha varit föregångsman när det gäller att slå larm om "det hot mot den globala miljön som skövlingen av de tropiska regnskogarna utgör". Raven sägs vara botanist och, bevars, "specialist på den biologiska mångfaldens problem och på växternas evolution".

Volvos miljöpris för 1993 tilldelades den beryktade Paul R.

Ehrlich, professor i populationsbiologi (!) som 1986 gav ut det alarmistiska pekoraleet *Befolkningsbomben*, en pamflett författarna för säkerhets skull har kallat "kontroversiell". Ehrlich fick dela priset med John P. Holdren, "forskare om energiresurser". Föga oväntat bollas det ymnigt med de belönade herrarnas doktors- och professors titlar, vilka är ägnade att skänka glans åt det frikostiga företaget.

Men Volvo nöjer sig inte med detta. I september 1992 presenterade företaget Volvo Environmental Concept Car (ECC), som - om man får tro Volvo - blev en "sensation" genom att förena Volvos egna krav på en familjebil med de "ökande miljökraven". I faktarutan om ECC i nämnda Volvo-historik tror sig vidare författarna veta att "Jordens största miljöhot är de okontrollerade utsläppen av koldioxid... till atmosfären".

Så där håller det på.

Volvoledningen menar sig naturligtvis vara oerhört smart genom att ta loven av miljörörelsens krav genom att själv gå i bräsch för långtgående miljökrav och under ymnigt iakttagande av den officiella miljöliturgi som är så vanlig i dag - "Härtill är vi nödda och tvungna".

Ty ingen skall inbilla undertecknad att Sören Gyll och hans underhuggare är så korkade att de köper allt som den fundamentalistiska miljörelsen säger. I stället

är det så att Volvo-ledningen satt sig ned vid konferensbordet och gjort en kall analys av läget och kommit fram till, att de pengar som läggs ut på att ge företaget en miljöprofil lönar sig i längden.

Miljöprofil säljer...

Valet av miljöpristagare är för övrigt avslöjande. När man väljer att belöna dokumenterade charlataner som Myers (vars alarmrapporter om den så kallade och så omskrivna regnskogsskövlingen nyligen avslöjades i en debattartikel i *Aftonbladet* av naturfilmaren Arne Sucksdorf som ovederhäftiga) och Ehrlich visar man bara att man inte har förmåga till självständigt tänkande utan - av någon anledning - väljer att sätta sin tillit till tvivelaktiga rådgivare, sannolikt framskakade av Volvos amerikanskäggen. Som *Contra* tidigare visat är så gott som alla av de miljömässigt korrekta trendteorier som rör sig i tiden häftigt ifrågasatta av vitala segment inom den seriösa internationella forskarvärlden.

Det är självfallet inte fel att värna om miljön. Alldeles tvärtom. Men om Volvo vill framstå som seriöst i frågan bör man nog söka sig andra och mer sansade rådgivare. Den nuvarande politiken får säkerligen den legendariske Volvo-grundaren Assar Gabrielsson (död 1962) att vända sig i graven. Personligen tror jag han skulle bekänna sig till det beprövade ordstävets: "Skomakare - bliv vid din list".

Tommy Hansson

Cypern och det kalla kriget

Av Bertil O. Wedin

Sensationella uppgifter som gäller Cypern-frågan och "det kalla kriget" och som tills nyligen har varit hemligstämplade av det brittiska utrikesministeriet, kommer snart att publiceras med analytiska kommentarer av professor Clement Dodd. Denne har under många år varit verksam inom the School of Oriental and African Studies vid the University of London.

Under 1960-talets första hälft var det en gåta för många i världen och för militär FN-personal i synnerhet, att USA och Storbritannien dels gav den aggressivt anti-västliga Cypern-presidenten Makarios diplomatiskt stöd, dels medverkade till nedstämning av uppgifter om sovjetiska vapenleveranser till det grekcypriska nationalgardet.

Det var kanske främst svensk FN-personal som skaffade fram bevis på sådana leveranser, åtminstone under 1965, då den svenska Cypern-bataljonen bevakade den

Dåvarande FN-kaptanen Stig von Bayer var chef för den svenska Cypern-bataljonens underrättelseavdelning 1965. Han var internationellt känd från FN:s Kongo-operation som en unikt skicklig och modig officer.

Dåvarande FN-löjtnanten Bertil Wedin som chef för den svenska Cypern-bataljonens operations- och säkerhetsavdelning. Han hade tidigare varit operations- och underrättelseofficer vid det internationella FN-högkvarteret i Katanga. Numera är Wedin bl a *Contras* Mellanöstern-korrespondent.

tredjedel av ön som omfattade Boghazhamnen öster om Famagusta där de hemliga landsättningarna ägde rum nattetid.

"Medelhavets Kuba"

Den grekiske generalen Grivas betraktade Boghaz-området som sitt eget. FN-folk fick inte besöka det, men den då unge FN-kaptanen Stig von Bayer vid den svenska stabens underrättelseavdelning lyckades att med hjälp av det brittiska flygvapnet fotografera sovjetiska stridsvagnar när dessa hade landsatts och innan de täcktes fördes vidare till olika områden på ön.

Sent år 1996 avslöjade professor Dodd, med hänvisning till länge hemlighållna brittiska handlingar, att *Sovjetunionen för mer än trettio år sedan hade för avsikt att göra Cypern till "ett Medelhavets Kuba" och Makarios till områdets Fidel Castro.*

Det var inte bara de ryska stridsvagnarna som indikerade detta. Den sovjetiska närvaron på ön omfattade cirka etthundra diplomater och mängder av ryssar, som hade sänts ut av det sovjetiska kulturministeriet för att övertyga grekcypraterna om att de och ryssarna var historiskt och kulturellt förbrödrade. De vänskapliga relationerna präglade även underrättelsekrigen på Cypern. Som exempel kan nämnas att FN-hemligheter lämnades till greksidan av en man som hade fått sovjetisk utbildning på Kuba.

Redan år 1963 konstaterades i det brittiska utrikesministeriets rapporter att

"Makarios flirtar med Sovjetunionen" samt att "Makarios beundras" av de FN-medlemsländer som tills nyligen själva hade varit kolonier och nu var allmänt fientliga mot västliga intressen. London bedömde som klokast att själv försöka vinna Makarios vänskap, och den brittiske ambassadören i Nicosia fick i uppdrag att författa sådana ändringar av Republiken Cyperns författning som man visste att dess president önskade, men som Turkiet och turkcypraterna inte lätt skulle kunna acceptera. På så sätt blev britterna i själva verket injitiativtagare till de motståndningar som ledde till den blodiga Cypern-konflikten, framhåller professor Dodd som är Storbritanniens främste expert på dessa frågor.

Britterna ville med en London-konferens år 1964 få stopp på den blodiga konflikten, men försöket misslyckades, och i juni 1964 förberedde Turkiet en intervention på Cypern och lät USA få veta detta.

Johnson befarade krig

Ledande amerikaner var nu mycket oroad över det ökande sovjetiska inflytandet i Syrien, Irak, Egypten och Sudan. När nu Cypern tycktes vara på väg att bli ett östra Medelhavets Kuba hade Ankara väntat att Washington skulle stödja en turkisk intervention, men så skedde inte. President Johnson befarade att en sådan skulle leda till krig mellan Grekland och Turkiet samt att Sovjetunionen i så fall skulle ställa

armeenheter, stridsflyg och delar av sin flotta till grekernas förfogande med avsikt att öka sovjetiseringen av Främre Orienten och Mellanöstern.

Den brittiske premiärministern Sir Alec Douglas-Home sände ett hemligt telegram till president Johnson: "De turkiska passionerna kan inte lugnas, om det grekiska mordandet på Cypern fortsätter."

Till Turkiets premiärminister Ismet İnönü sände Lyndon Johnson ett skarp meddelande: "Om ni intervenerar på Cypern, och om ni därmed får Sovjetunionen emot er i ett krig, så skall ni inte räkna med att USA ingriper för att hjälpa er."

Remarkabelt är att denna diplomatiska dramatik på högsta nivå så länge har undgått allmän uppmärksamhet och även kvalificerade analytikers bedömningar. När Brian Crozier, grundaren av London Institute for the Study of Conflict och en av västvärldens främsta konfliktanalytiker under "det kalla kriget", förra året fram-

trädde i mitt radioprogram *Magazine North* som sänds från Nicosia, anmärkte han, att Cypern-konflikten aldrig såg ut att ingå i den större konflikten mellan öst och väst och därför ofta helt sonika glömdes bort.

Den guldlockige spionen...

"Det kalla kriget" är ett begrepp, som jag föredrar att sätta inom citattecken. Enligt flera referensverk upphörde det redan på 1950-talet, efter det koreanska stilleståndsavtalet. På 1960-talet, några år efter "Kuba-krisen", när détente (avspänning) hade blivit ett lockande honnörsord, hette det igen allmänt att "det kalla kriget" hade upphört. Sovjetunionen och dess eftersägare brukade hävda, att det bara pågick i västliga "hökars" och "kalla krigares inbillade värld". När Gorbatsjov hade slutat att beskriva sig som marxist-leninist, och när Kreml hade börjat att beteckna marxist-leninister som "konservativa", var den officiella ryska versionen att "Det kalla kri-

get" trots allt hade pågått hela tiden men nu äntligen nått sitt slut.

Således är "det kalla kriget" huvudsakligen något som enligt rysk mening alltid har upphört, tack vare Ryssland, och vid olika tillfällen, som Moskva anger och ändrar efter egna behov.

När den guldlockige spionen Arne Treholt hade gripts i januari 1984, berättade han åtskilligt som senare undgick vederbörlig uppmärksamhet. Han namngav sin svenska KGB-motsvarighet, som hade en hög och utrikespolitiskt viktig position och som sedan dess har nått ännu högre. Det framkom att andra norrmän hade berörts av hans spionage, bland andra Johan Holst och Thorvald Stoltenberg. Dessa intog Kurt Waldheims attityd: "Vi hade ingen aning om vad som pågick."

Det framkom att Treholt hade varit en mycket viktig KGB-kontakt med grekiska vänsterledare, bland andra Andreas Papandreou, samt att en svensk, Gunnar Andreasson, varit tolk under mötena mellan Treholt och Papandreou. Treholts närmaste KGB-chef var generalmajor Gennadij Titov, som hade smeknamnet "Krokodilen", varför Treholts krets har kallats "Krokodil-ringen".

Före sin död för några år sedan besökte Johan Holst Cyperns båda delar och hade särskilt grekiskt tillstånd att vara på nordsidan under obegränsad tid. Förra året avslöjades att Thorvald Stoltenberg som vicepresident för the Society for International Development (SID) i Rom berördes av ett SID-försök att få tillgång till Nordcyperns alla strategiska statshemligheter. Efter avslöjandet togs Stoltenbergs namn bort från SIDs publikationer.

Ryssar på södra Cypern

Sedan flera år har en väldig militär upprustning ligt rum på Cyperns södra, grekiska sida. Liksom på 1960-talet importeras mängder av ryska stridsvagnar. Där till har cirka 15 000 ryssar, många identifierade som före detta militärer och KGB-officerare, bosatt sig på södra Cypern, där också beväpnade PKK:are har välkomnats som hjältar och fått tomtmarker och byggnader för gerillaläger.

I oktober 1996 offentliggjorde förre utrikesministern Sten Andersson att han år 1987 i hemlighet, men antagligen på de svenska skattebetalarnas bekostnad, hade flugit till södra Cypern i samband med en hemlig, säkerhetspolitisk konferens. Felaktigt påstod han att även jag hade varit i

Landsättning av ryska ZIL-lastbilar som drar sovjetiska pansarvärnskanoner och svenska luftvärnsautomatkanoner av Bofors tillverkning. Utrustningen hade skapats från Grekland för att förstärka de grekiska enheterna på Cypern. Bilden togs 1965 från den svenska Cypernbataljonens underrättelseavdelning med hjälp av det brittiska flygvapnet.

Den utlämnade Valentins Silamikelis:

Vi har lång tid kvar innan vi får njuta av frukterna

Intervju: Carl G. Holm

Valentins Silamikelis utlämnades till Sovjetunionen den 25 januari 1946. Efter några år greps han och sändes till arbetsläger långt norr om polcirkeln, i Vorkuta. Återkommen till sitt ockuperade hemland Lettland levde han som tredje klassens medborgare, han hade ju en bakgrund från Sverige. Efter fyrtiofem års kommunistisk helvete blev Lettland fritt och Valentins Silamikelis kunde för första gången berätta om sitt och sina kamraters öde. Det gör han i boken "Baltutlämningen" som är utgiven av Contra. Vid ett besök i Sverige i slutet av förra året passade vi på att ta upp inte bara det som en gång var. Utan även Lettland idag. Vad händer i lettisk politik och ekonomi? Går det att komma till rätta med maffian? Och hur stort är det ryska inflytande som finns kvar?

Vilka är de viktigaste inslagen i Lettlands utveckling efter frigörelsen från Sovjetunionen 1991?

–Vi har lång väg kvar innan vi får njuta av frukterna av frigörelsen. Fortfarande är det många oärliga människor som har centrala maktpositioner i Lettland. Ryska intressen har också fortfarande ett starkt inflytande. Och ekonomin är mer eller mindre helt i ryska händer.

Dessvärre tror jag att den ekonomiska nedgången kommer att fortsätta ytterligare ett eller två år, innan en ordentlig

omstrukturering är genomförd. Sedan bör det gå snabbt uppåt.

Vi har också lång väg att vandra innan vi har utvecklat ett livskraftigt demokratiskt system. Det finns mellan 100 och 200 politiska partier i Lettland idag. De flesta har bara mellan 1000 och 2000 medlemmar. Det säger sig självt att en sådan partiflora inte är bra för landets långsiktiga utveckling. I Lettland, liksom i andra länder, reser politiker och andra ledare vida omkring och spenderar gärna skattebetalarnas pengar under sitt resande.

Larnaca vid det tillfället.

Strax innan herr Andersson slutade som utrikesminister besöktes norra Cypern av Gunnar Andreasson som även hälsade på i mitt hem i Kyrenia. Efter att ha druckit en flaska vin berättade han om sin mångåriga vänskap med Treholt. Han hade varit bröllopsvittne när spionen gifte sig i fängelset. Efter två flaskor blev Andreasson ombedd att lämna mitt hus, men han kunde då inte stå på benen. Halvliggande på en fätölj sade han sig tillhöra "Sten Anderssons kryptodiplomati" och vara betald med skattepengar från UD.

På 1960-talet, när även Andreasson var guldlockig, blev han avstängd från sin tjänst som militär underrättelseofficer för FN på Cypern på grund av sitt alltför intima samröre med den grekiska sidan,

som var en grekisk-rysk allians enligt aktuella avslöjanden genom professor Dodd. Alliansen har överlevt och förstärkts i ett "kallt krig" som enligt ryssarna aldrig pågår, och med Cypern som ett förberett centrum samt med en guldgrålockig, nordisk medverkan bakom socialdemokratins minskade respektabilitet.

Den ryska närvaron på grekiska Cypern blev än mer uppenbar i slutet av januari, då det blev klart att den grekycypriotiska regeringen köpt ryska robotar. Turcycyprioterna ansåg sig hotade och turkiska flottenheter besökte norra Cypern för att understrika den turkiska regeringens stöd för turcycyprioterna. Krisen avtog till-

Men det blir säkert en genomgripande förändring i det politiska systemet med tiden. På lång sikt kommer de sunda krafterna i samhället att ta över. Om vi tänker på hur situationen var 1991 och kommunistpartiets då totalt dominerande ställning i alla delar av samhällslivet är det faktiskt svårt att föreställa sig hur grundläggande förändringar som redan skett.

Kommunister köpte företagen

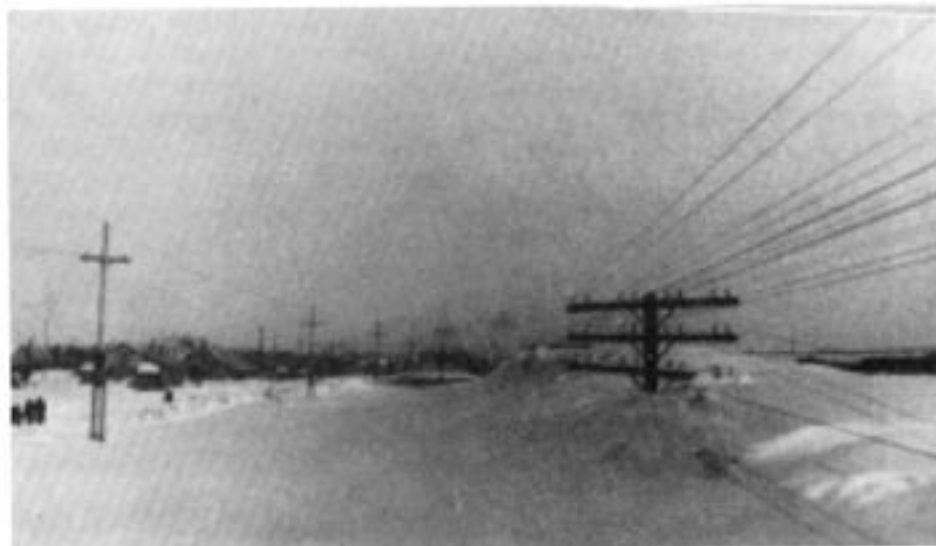
–Men kommunisterna har fortfarande inflytande i lettisk politik...

Och lettisk ekonomi! Kommunistpartiets och KGBs pengar användes i stor utsträckning för att köpa företag när de privatiserades. Också där kan man räkna med att naturen kommer att ha sin gång, men att det kommer att ta tid. De gamla pamparna är inte rätt personer att driva företag, men när de nu äger företagen och kapitalresurserna kommer det att ta tid innan andra krafter har konkurrerat ut dem.

Det behövs ju också genomgripande förändringar i folkets attityd till arbetslivet och företagsamheten. Under nästan femtio år har oärlighet lönat sig och lättja har inte straffat sig. Nu behöver alla tänka

fälligt då grekycyprioterna lovade att de ryska robotarna inte kunde tas i bruk än på ett år, men det var naturligtvis bara att tillfälligt ljuta olja på vägorna.

Den som följt kvällspressen har kunnat läsa mycket om Bertil Wedin det senaste halvåret. När detta skrivs kan dock konstateras att Bertil Wedin ännu inte fått tillfälle att överlämna den information om mordet på Olof Palme som han förgäves försökt överlämna till behöriga svenska myndighetersedan 1987. Intresset från polisen tycks, trots uttalanden om motsatsen, vara måttligt.

Efter utlämningen från Sverige hamnade Valentins Silamikelis i Vorkuta, långt norr om polcirkeln. Här försvinner telefonstolparna nästan i snön.

om till raka motsatsen. Det tar tid innan ärlighet och flit har satt sig ordentligt i folkdjupet. Och än idag är det olönsamt att vara ärlig i Lettland.

När Du nämner oärlighet går tankarna genast till maffian. Din kommentar!

–Polisen bekämpar maffian. Men polisen är dåligt betald och ibland mottaglig för mutor. Vid gränsen mot Ryssland gäller till exempel ofta regeln "betala och passera". Även för brottslingar som vill ta sig över gränsen som ett led i sin kriminella verksamhet. Förr var hela samhället i skräck för KGB. Men idag finns inget KGB. Brottslingarna är inte alls lika pressade av polisen som av KGB. Det finns en organisation liknande hemvärdet under uppbyggnad. Jag tror mycket på den som ett verksamt komplement till polisen. Det är fråga om frivilliga medlemmar som inte är beroende av organisationen för sin lön. De bör därför ha större förutsättningar att stå emot mutor. De täcker också in hela landet, med 50 000 medlemmar kan de verksamt bidra till att hålla efter brottsligheten överallt. Men det tar tid innan det finns en beprövad organisation och tillräcklig utrustning för att vi ska få full nytta av organisationen i kampen mot brottsligheten. Själv ser jag kampen mot brottsligheten som ett viktigt inslag i arbetet för demokratins utveckling i Lettland.

Politik är en fråga om liv eller död i Lettland

Kan Du kort redogöra för Dina synpunkter på den politiska utvecklingen i Lettland efter frigörelsen från Sovjetunionen?

–Jag vill först understryka att vi genom historiens gång har fått en helt annan syn på politik i Lettland, jämfört med den ni har i Sverige. Jag har i alla fall fått uppfattningen att många i Sverige anser att politik inte är deras sak. Det är något för politikerna. Så kan man inte se på det i Lettland. För oss har politiken ofta varit en fråga om liv och död. Vi har alla så direkt blivit inblandade i de politiska och historiska skeendena. Då känns det lite märkligt att besöka ett land där politiken känns så avlägsen för gemene man. Det skulle kännas tryggare och bättre för oss i Lettland om alla svenskar var politiker och politiskt medvetna.

Här är Contra ett positivt undantag. Ni står upp för sanningen. "Sanningen är Kung" i ert arbete. Gud välsigne Ert arbete!

Gud välsigne Sverige

Hur ser Du på Sveriges relationer till de baltiska länderna?

–Sverige är ett viktigt stöd för Baltikum.

En unik bild – från kolgruveldret Vorkuta när det var bara en by, 1933.

Europa ligger långt borta och Sverige ligger nära. Ett fritt och starkt Baltikum kan också fungera som en sköld för Sverige, en sköld mot hot från öster. I Europa, i Sverige och i Baltikum finns det en välgrundad fruktan för en återupplivad rysk imperialism.

Den ryska imperialismen är inte död, även om Baltikum släppts fritt. Se bara på Tjetjenien. Ett normalt land hade släppt det tjetjenska folket fritt. Ryssland gör det inte.

Sverige har inget att frukta av den ryska imperialismen, så länge som Finland och Baltikum är fria. Men kom ihåg att alla fyra länderna vid olika tider har ingått i det ryska imperiet.

Sverige är också ett andningshål för letterna. I somras gick det bättrafik mellan Riga och Slite på Gotland. Letterna kunde för första gången för ett rimligt pris ta sig till en västerländsk stad – med buss från Slite till Visby gick ett endagsbesök på 25 lat, ungefär 400 kronor. Det är visserligen en ganska stor summa med en normallön på 1000-1500 kronor i månaden, men trots allt möjligt för många. Tyvärr stoppades trafiken efter ingripande från svenska Sjöfolksförbundet. De ställer krav som skulle höja kostnaden för ett Sverige-besök till 100 lat, 1300 kronor. Då kostar resan en hel månadslön, det blir oöverkomligt för många. Låt detta andningshål vara öppet.

Den lettiska nationalsången börjar med orden "Gud välsigne Lettland". De sista orden jag skrev i min dagbok från Sverige – som utgjorde grunden för boken *Baltutlämningen – var Gud välsigne Baltikum*. När jag och några av mina ödeskamrater i januari 1996 besökte Eksjö och avtäckte en minnessten i anslutning till 50-årsminnet av Baltutlämningen hade jag möjlighet att säga några ord. Jag valde då att knyta an till detta och lägga till "Gud välsigne Sverige".

BREV TILL CONTRA

Tunneln i Jerusalem

Arafat, av beundrarna ansedd som president men i officiella sammanhang omnämnd chairman, har återtagit sin herostratiska berömmelse. Som så många gånger förut har hetsande och osanna påståenden varit katalysatorn som bragt det krigiska blodet i svallning. Ett riktigt jihadkrig, vars konsekvenser ej kan överblickas, ägde rum.

Man häpnar! Det rör sig om samma arkeologiska tunnel som i november 1974, på arabernas begäran, behandlats av UNESCO. All arkeologi som vittnar om Jerusalems icke-islamiska historia anser Arafat vara "hot mot Jerusalems historiska profil".

UNESCOS expert, professor Lemaire, rapporterade för 22 år sedan: "Kritiken saknar grund. Utgrävningarna sköts av experter... såväl vid bevarandet av omajjadiska palats som [lämningar] från Herodes tid." Arafat visste mycket väl att den antika tunneln under en gata på betydande avstånd från moskéerna var harmlös. Men han behövde uppmärksamhet och uttalade mot bättre vetande, att den 1974 rensade tunneln "grävts under moskéerna".

Bloedbadet – ett sätt att väcka känslostorm som Arafat har största erfarenhet av – satte igång. Målet var uppnått. Den vilda drevjakten på Israels "skalp" aktiverades.

Publicitetsreglerna föreskriver: "Kontrollera sakuppgifter... även om de tidigare publicerats. Ge läsaren/lyssnaren möjlighet att skilja mellan fakta och tyckanden."

Men reportrar, som siktar på stora journalistpriset och likt kulsprutor smattar fram vinklade sensationer, bryr sig inte om sådana bagateller.

Israels folk lever farligt. Tvingas Netanyahu av "israelvännerna", som t ex Sten Andersson m fl, täppa till tunneln, blir det ett prejudikat. Då blir det Arafat som, med hjälp av FN, EU, Kyrkornas världsråd etc skall avgöra inte bara Jerusalems öde utan även Israels vara eller icke vara.

De internationella massmedierna lät påskina att det illa beryktade "Palestinska nationella fördraget" är upphävt. Det är en

lögn som också Peres-regeringen "för fredens skull" hemlighöll. Fördraget där Israels utplåning är skisserad gäller till fullo i alla avseenden. Arafat har ju bara muntligen tagit avstånd ifrån det.

Man kan undra om inte Arafats massmediala framgång får vissa för honom negativa konsekvenser. Han har i förtid avslöjat vad israelerna har att vänta sig, när alla hans planer förverkligats. Den väpnade kampen skulle ju tas i slutskedet; när Fosterlandet befriats, en stark armé med hela arabvärldens stöd etablerats – och Israel försvagats.

Det ärevärdiga FNs bidrag till våldsbrottet blev ytterligare en oförsämnd, antijudisk resolution. En skadeglad kvinnlig radioreporter relaterade utan kommentarer: "FN har krävt att Israel skulle stärka säkerheten och skyddet för den palestinska civilbefolkningen." Den judiska civilbefolkningen omnämns inte ens. FN-idealet för judarna tycks vara att de lugnt skall "sona sina synder" under haglande arabprojektiler, utan att värja sig.

Fram till 1936 bodde judar spridda över hela dåtida mandatet Palestina. Indoktrinerade med nazismens läror företog araberna en rad pogromer. År 1939 var samtliga orter med liten judisk befolkning, som inte kunde försvara sig, rensade från judar. När nu militanta arabledare kräver att de "judiska bosättarna" skulle bort, får de journalisternas huvudböckningar som medhåll. Om inte araberna hade förföljt och mördat sina judiska urinvånare, hade det aldrig uppstått några "bosättningar".

Den arabisk-judiska konflikten är faktiskt en del av den sedan antiken odlade judefrågan. Antijudiska kyrkliga dogmer från 300-talet och muslimska motsvarigheter från 600-talet har frambragt glödande hat mot det judiska folket. Där religionen går in, går förnuftet ut. Enbart Israels existens motbevisar viktiga tros-satser och förutsägelser, aldrig någon fred.

Marek Zyto

Beprövat katobjekt

Sveriges beprövade sedan Vasa-tiden och Gustaf II Adolf är och tycks förbli (?) den romersk-katolska kyrkan.

Till romersk-katolska kyrkan räknas gi-

vetvis även kyrkoliraren Thomas av Aquino (1225-74). Thomas var bl a så gott som säkert Birgitta av Sveriges (1303-73) lärare via sin lilla kända lärobok *Opuscula*. Den användes före reformationen så gott som överallt i kyrkan. Den kom i en erkänd svensk översättning 1990. Men det spelar ingen som helst roll: huvudsaken är att man hatar denne man, denne kyrkolirare. Han är ju gammaldags katolik – fy!

Vi svenskar är utomordentligt skickliga att avliva en "sådan" och "sånt" som Thomas och hans *Opuscula*: vi tiger ihjäl honom; med ett fint grekiskt ord kallas denna metod för *ostracism*, som är med i svenska akademins ordlista. Ingen förföljelse, inget våld, ännu mindre blod, bara tystnad. Det är väl hur demokratiskt som helst.

När det gäller *Opuscula* tycks *alla* vara överens från yttersta ateistiska vänstern till den mest okunniga och arroganta högkyrkligheten, och de "moderna katolikerna" ställer givetvis gärna upp. De har ju utomordentliga andliga kvinnliga ledare. Observera att svenska undantag, som älskar *Opuscula*, finnes.

Hermann Schulze

Ritaell slakt

Rituell slakt har dykt upp som debattämne i *Contra*.

Marek Zyto har därvid framträtt som en lidelsefull försvarare av koscherslakt, men i sin förblindade iver att rättfärdiga denna inhumana slaktmetod gör han sig skyldig till grova övertramp.

Vad Zyto gör är att han kopplar samman det av humana och etiska skäl synnerligen välgrundade motståndet mot koscherslakt med nationalsocialism och antisemitism. Ett sådant förfaringssätt är givetvis helt befängt och är inte värt att bemöta.

En aspekt som inte får glömmas bort i detta sammanhang är den kristna aspekten. Eftersom Sverige är ett kristet land, bör detta förhållande också avspeglas i lagar och förordningar och vara vägledande för ställningstaganden till icke kristna yrkanden och krav.

Det är bara att hoppas att Marek Zyto ska komma till insikt om att koscherslakt hör en förgången tid till.

Rituell slakt hör inte hemma i ett kristet och på västerländsk humanism grundat samhälle.

David Stavenheim

BOK-NYTT

Kodnamn Onkel

I femtio år valde Erika Schwarze att tåga med sin hemlighet: att hon i egenskap av anställd på tyska legationens underrättelseavdelning i Stockholm under Andra världskriget var svensk underrättelseagent med kodnamnet "Onkel". Historien berättas i samarbete med Lena Svanberg i en levande och väl-skriven bok med titeln *Kodnamn Onkel*.

När Erika Schwarze anlände till Stockholm från Berlin den 2 januari 1942 hette hon Erika Wendt. Det var av den så kallade C-byrån vid den hemliga svenska underrättelsetjänsten hon fick kodnamnet Onkel. Naturligtvis var hennes arbete riskfyllt; hon löpte ständigt risken att gripas av Gestapo.

"Onkels" arbetsplats i Stockholm var först belägen på Hovslagargatan med "Doktor Wagner" som chef. Till den svenska underrättelsetjänsten värvades hon av en charmerande kapten som hette Hellmuth Ternberg

och som kallades "Teddy". På typiskt underrättelsemanér kallar han sin arbetsgivare "Firman" (detta var ändå före den stora inflationen i agentromantik). Det var när "Onkel" namngav den tyske Gestapo-chefen i Sverige, August Finke, som hade titeln handelsattaché, som det på allvar gick upp för henne att hon givit sig in på så att säga minerat område.

Att överge lojaliteten mot sitt land är ingen lätt sak, inte ens om den regim som styr landet i fråga är tyrannisk och blodbesudlad som den nazityska. Ty landet är ju inte bara regimen – det är också föräldrar, syskon, släkt, vänner, hembygd och kultur. Erika Schwarze beskriver sina känslor så:

"Hade jag, en spion och för-rädare, några skuld-känslor under den här tiden? Jag tror inte jag tänkte i de termerna då. Min avsky för Hitler och hans orätt-färdiga krig gjorde att jag såg mig som en motståndsmän. Det fanns en motståndsrörelse bland oss, om än i blygsam skala. Aktivt motstånd betydde döden

och inte alla människor är hjäl-tar. Vi teg och lydde. Av nazis-terna oönskade intellektuella och judar som varit förutseende och lämnat Tyskland medan det ännu var möjligt, kunde från utlandet skriva artiklar, måla

och debattera men det var inte mycket de kunde uträtta för att få slut på den nazistiska terrorn. Jag tyckte att jag hade fått en chans som jag måste utnyttja... Först efter kriget, när tyskhatet också träffade mig, när min sys-ter och sväger kallade mig för landsförrädare för att jag hållit mig undan i Sverige – de visste ingenting om vad jag sysslade

med – fick jag en känsla av skam. Inte för det jag hade gjort, jag kommer aldrig att ångra att jag förrådade Nazityskland, men för att jag var tyska, för att jag tillhörde det folk som för-dömdes och föraktades. Men jag ville inte heller skaffa mig undantagspoäng, bli rentvård."

Erika Wendt-Schwarze var en viktig agent som i det neutrala Sverige – som var en viktig tunnelplats för agenter för de stridande parterna – hjälpte den svenska underrättelsetjänsten att avslöja svenska och tyska nazistmedarbetare och förse svenskarna med chiffrer-texter. Efter en tid började hennes med-arbetare på den tyska legation-en att misstänka henne. Därför blev det nödvändigt för "On-ke!" att, som det heter i sam-manhanget, gå under jorden.

Efter kriget tog Erika jobb som arkivarbetare på National-museum. 1951 gifte hon sig och blev svensk medborgare året därpå. Hon utbildade sig till tolk och översättare. "Teddy" dog 1971.

Tommy Hansson

Erika Schwarze: Kodnamn Onkel. MånPocket, ISBN 91-7643-109-6. 256 sidor.

CONTRA 2 1997

I kommande nummer tar Contra-medarbetaren Bertil Häggman upp temat Alger Hiss, den kommunistiske spionen i USA som gjorts till martyr av vänstern. Vidare publiceras den tidigare utlovade artikeln om förtryck av olikänkande under Gustaf II Adolf. Serien "Kalla krigets hjältar" rullar på, denna gång med en presentation av den före detta sovjetiske refuseniken Anatolij Sjtjaranskij som numera är industri- och handelsminister i den israeliska högerregeringen.

...kommer i april